

UNIVERZITA KARLOVA

Právnická fakulta

Michal Bergmann

**Pracovněprávní postavení profesionálních
sportovců**

Diplomová práce

Vedoucí diplomové práce: JUDr. Jakub Tomšej, Ph.D.

Katedra: Katedra pracovního práva a práva sociálního zabezpečení

Datum vypracování práce (uzavření rukopisu) : 1. prosince 2024

Prohlašuji, že jsem předkládanou diplomovou práci vypracoval samostatně, že všechny použité zdroje byly řádně uvedeny a že práce nebyla využita k získání jiného nebo stejného titulu.

Dále prohlašuji, že vlastní text této práce včetně poznámek pod čarou má 112 913 znaků včetně mezer.

Michal Bergmann

V Praze dne 1. prosince 2024

Na tomto místě bych chtěl poděkovat vedoucímu diplomové práce, panu JUDr. Jakobovi Tomšejovi, Ph.D. za jeho cenné rady při psaní této práce, odborné vedení a především za velmi vstřícný přístup.

Obsah

Úvod	6
1. Sport a právo	8
1.1 Sport	8
1.1.1 Definice sportu	10
1.1.2 Dělení sportovních činností	11
1.2 Sportovní právo	13
1.2.1 Definice sportovního práva	14
1.2.2 Prameny sportovního práva	15
2.2.2.1 Mezinárodní sportovní právo	16
2.2.2.2 Evropská unie a sport	16
2.2.2.3 Vnitrostátní úprava sportu	17
2. Právní postavení profesionálních sportovců	19
2.1 Organizační struktura	19
2.2 Profesionální sportovní činnost	20
2.2.1 Profesionální sportovec	21
2.2.1 Právní postavení profesionálního sportovce	22
2.2.2 Profesionální sportovec jako zaměstnanec	23
2.2.3 Profesionální sportovec jako OSVČ	24
2.3 Nezletilí profesionální sportovci	27
3. Závislá práce dle zákoníku práce	31
3.1 Definice závislé práce	31
3.1.1 Definiční znaky závislé práce z hlediska profesionálního sportovce	32
3.1.2 Podmínky výkonu závislé práce z hlediska profesionálního sportovce	34
3.2 Problematická aplikovatelnost některých institutů zákoníku práce	36
3.2.1 Pracovní doba a doba odpočinku	36
3.2.2 Délka pracovního poměru	37
3.2.3 Peněžní postihy	38
3.2.4 Skončení pracovního poměru na základě výpovědi	39
3.2.5 Zkušební doba	40
4. Diskuze	41
4.1 Judikatura	41
4.2 Inspirace na Slovensku	46
Závěr	48
Seznam zkratk	51

Seznam použitých zdrojů	52
Abstrakt	57
Abstract.....	58

Úvod

Sport zaujímá v dnešní době ve společnosti velmi důležitou roli, možná důležitější než kdy dříve. Má nezastupitelnou funkci v péči o zdraví člověka a kladně ovlivňuje fyzické i psychické zdraví. Prospěšnost z hlediska fyzické kondice je naprosto zřejmá. Mnohdy se ovšem zapomíná na to, že sport je velmi důležitý i z hlediska psychiky, jelikož u mnoha lidí funguje jako ventil pro uvolnění stresu a relaxační aktivita. Velká část společnosti má sedavé zaměstnání, často pracuje na počítačích, baví se u mobilních telefonů nebo u televize a právě díky sportu mohou tito lidé alespoň částečně utužovat své zdraví.

Dalším velmi významným rozměrem sportu je jeho socializační funkce. U týmových sportů je tato funkce evidentní, jelikož se člověk pohybuje v určitém kolektivu, musí dodržovat určitá pravidla, má společný cíl s ostatními a snaží se jeden za druhého. Socializační funkce se ale může velmi často vyskytovat i u nekolektivních sportů. Například při běhání mohou trénovat jednotliví běžci samostatně, ale poté, kdy se setkají na závodech, se opět vytváří sociální skupina, jejíž členové cítí vzájemnou sounáležitost. V době obrovského rozvoje sociálních sítí, kdy mnoho (především mladých) lidí žije „online život“ z domova, odtržený od reality, je tato funkce daleko významnější než kdy dřív. Přímý lidský kontakt a společné zážitky nemohou sociální sítě nikdy nahradit.

Existuje nepřeberné množství různých sportů a sportovních disciplín. Některé sporty jsou finančně nebo časově náročné a jiné lze naopak provozovat s minimálními náklady a prakticky kdekoliv. Typickým příkladem sportu, který lze provozovat s minimálními náklady je právě fotbal. Tento sport je nejrozšířenější na světě jak z hlediska počtu hráčů věnujících se fotbalu ať už na amatérské či profesionální úrovni, tak z hlediska sledovanosti.

Fotbal je celosvětový fenomén a spojuje lidi na více úrovních. První úroveň je aktivní hra, kdy se skupina kamarádů domluví, a jdou si fotbal sami zahrát. Druhou úroveň je pak pocit příslušnosti k profesionálním fotbalovým klubům, který by se dal nazvat jako „fanouškovství“. Na třetí úrovni se dostáváme k problematice, které se bude týkat tato diplomová práce. Fotbal se nehraje jenom pro zábavu, ale pro mnoho lidí je zároveň zdrojem obživy. Těmito lidmi jsou činovníci sportovních klubů, funkcionáři a zaměstnanci fotbalových svazů, trenéři, agenti a především pak profesionální sportovci, kteří v jednotlivých klubech působí.

Tématem této práce je postavení profesionálních sportovců – fotbalistů z hlediska pracovního práva. Ve společnosti je zažitý stereotyp, že profesionální fotbalista je bohatý,

má velký dům, drahá auta, za ženu modelku a žije v luxusu. Samozřejmě, že někteří toto štěstí mají a mohou si sami diktovat podmínky při uzavírání smluv s jednotlivými kluby, ve většině případů je ovšem realita velmi odlišná. Jen velmi málo hráčů dosáhne na takový příjem, aby dokázali během kariéry zajistit sebe a svou rodinu pro zbytek života. V českém fotbalovém prostředí jsou pouze jednotky fotbalových klubů, které si mohou dovolit platit hráčům nadstandardní částky, a to navíc ani ne všem svým hráčům, ale pouze několika „hvězdám“. Obecně je obrovský rozdíl mezi tím, jaký příjem má hráč například ve Spartě Praha a v Karviné. Většina profesionálních fotbalistů tedy žádné astronomické příjmy nemá, nežijí v přepychu a dle názoru autora je nutné se zabývat obecně jejich právním postavením a především jejich postavením vůči fotbalovým klubům.

Cílem této práce je analyzovat aktuální situaci, kdy jsou profesionální fotbalisté z hlediska práva osobami samostatně výdělečně činnými (OSVČ) a poukázat na výhody a nevýhody tohoto postavení. Dále se práce zaměří na možnou změnu právního postavení sportovců, především z hlediska přiznání statusu zaměstnance a z toho vyplývajících práv vůči jejich zaměstnavatelům – fotbalovým klubům. Výsledkem práce by mělo být shrnutí současné situace a navržení možných zlepšení právního postavení sportovců vůči jejich klubům.

Práce bude rozdělena na několik částí. V první části bude popsán obecně sport, jeho přínos, funkce a dělení sportovních činností, dále pak vztah sportu a práva v ČR a prameny sportovního práva. Druhá část se bude věnovat právnímu postavení profesionálních sportovců v České republice. Bude zde popsáno, co to je profesionální sportovní činnost, postavení sportovce jako zaměstnance i jako OSVČ a samostatná podkapitola bude věnována právnímu postavení mladistvých sportovců. Ve třetí části bude rozebrána definice závislé práce dle zákoníku práce a následně s ní budou srovnány jednotlivé aspekty povolání profesionálního fotbalisty. Další část bude poté věnována judikatuře týkající se výkonu profesionální sportovní činnosti a možné inspiraci u našich východních sousedů na Slovensku, kde již existuje zákon o sportu.

V této práci bude autor vycházet z odborné literatury, dále pak z judikátů týkajících se právního postavení sportovců a právních předpisů souvisejících se sportovním a pracovním právem. Na základě studia a zpracování zmíněných zdrojů bude provedena analýza současné situace, z které budou vyvozeny závěry a navrženy možné úpravy právního postavení profesionálních fotbalistů.

1. Sport a právo

1.1 Sport

Sport patří k lidstvu již mnoho staletí. Kořeny sportu lze hledat již ve starověkém Řecku. Zde se od roku 776 př. n. l. konaly pravidelně každé čtyři roky olympijské hry. Tehdy se soutěžilo například v běhu, pětiboji nebo zápase.¹ Prvopočátky „moderního sportu“ se datují do 16. – 17. století, kdy tehdejší myslitelé považovali rekreaci a pohyb za důležitý prostředek k udržení zdraví a snažili se je zařazovat do vzdělávacích systémů a utopistických představ o společnosti. Dnešní podoba sportu se zrodila v Anglii v 18. a 19. století během průmyslové revoluce, která byla spojena s urbanizací a industrializací. Zprvu byly životní podmínky dělníků velmi špatné, ale s nástupem sociálních hnutí, jež zajistila zvyšování životní úrovně dělníků a nárůst volného času, začal být prostor i pro sportovní aktivity jako způsob relaxace.²

Sport má ve společnosti nezastupitelnou pozici, což s sebou přináší potřebu celkově oblast sportu a sportovních soutěží nějakým způsobem právně regulovat. Jak bylo již výše zmíněno, za kolébku moderního sportu je považována viktoriánská Anglie. Sport a pohybové aktivity byly součástí života společnosti vždy. Již ve starověkém Řecku se vojáci zdokonalovali fyzickými aktivitami, ve středověku se například francouzští šlechtici utkávali v míčových hrách, ale moderní sport se do své současné podoby začal vyvíjet právě v Anglii. Již od počátku existovaly dvě roviny – aktivní provozování a divácká konzumace. V této době začala také propagace sportovních akcí, čímž rostl divácký zájem a soutěže začaly pomalu přecházet z lokální na regionální a později celostátní úroveň. Tento rozvoj sportu poté logicky vedl k potřebě určité regulace, a tím pádem ke vzniku organizačních struktur v rámci jednotlivých soutěží a tvorbě pevných pravidel. Díky vlivu Anglie jako někdejší světové velmoci se moderní podoba sportu velmi rychle šířila do velké části světa.

Hlavními hodnotami sportu jsou výkon a soutěž, tyto hodnoty jsou zároveň hnacími silami rozvoje společnosti. I proto se sport rychle šířil a stal se jedním z klíčových jevů globalizace. Od této doby začaly postupně vznikat významné sportovní soutěže, jako jsou například národní soutěže, mistrovství kontinentů, mistrovství světa nebo olympijské hry.

¹ LEGER, O. *Antické olympijské hry* [online]. [cit. 21. 8. 2024]. Dostupné z: <https://www.dejepis.com/anticke-olympijske-hry/>

² SLEPIČKOVÁ, I., SLEPIČKA, P. *Kde hledat počátky moderního sportu*. In: *Geografické rozhledy*. 2012, 4/11-12, str. 2 - 5. [online]. [cit. 21. 8. 2024]. Dostupné z: <https://www.geograficke-rozhledy.cz/archiv/29>

Právě od prvních olympijských her nové éry konaných v Aténách roku 1896 lze pozorovat rychlý vývoj sportu do dnešní podoby. Začal narůstat počet sportů a disciplín, které byly zařazeny na program her, narůstal také počet národních olympijských výborů a sportovců, kteří zde soutěžili. Ruku v ruce s tímto vývojem šel také vývoj technologický, který ovlivňoval jak organizaci soutěží, tak podobu sportu jako takového. Oblast sportu je také místo, kam se promítaly a stále promítají politické, ideologické a kulturní konflikty (jako například dnes, kdy mají v mnoha mezinárodních soutěžích zakázáno startovat ruští sportovci kvůli napadení Ukrajiny Ruskem – viz například mistrovství světa v hokeji). Sport je tedy jevem, který ovlivňuje miliardy lidí po celém světě, což současně vede k jeho komercializaci a průtoku obrovského množství peněz.³

Pokud se budeme zabývat původem termínu sport, vidí ho někteří autoři v latinském „disportare“ a starofrancouzském „le désporter“, což v překladu znamená příjemně trávit volný čas či bavit se.⁴ Jiní autoři uvádějí, že slovo sport je anglosaského původu a vzniklo odvozením od slova „disport“, což znamená obveselení či rozptýlení.⁵

Sport je společenský fenomén. Na světě existuje obrovské množství různých sportovních disciplín a další stále vznikají. Dnes má téměř každá země svůj „národní sport“, mnoho lidí má svůj oblíbený sport, který buď aktivně praktikuje, nebo pasivně sleduje. V dnešní době se ve společnosti velmi intenzivně mluví o důležitosti pravidelného sportování, jelikož má pozitivní účinky na fyzické i psychické zdraví. Sport ovšem není jen možností, jak utužovat zdraví, má rovněž přesah do oblasti sociální či ekonomické.

Sociální a socializační roviny sportu si všímají i autoři v odborné literatuře. Například L. Flemr a Z. Valenta uvádějí, že v dnešní společnosti ubývá přirozeného sociálního kontaktu, jelikož se lidé díky moderním komunikačním technologiím setkávají stále více „online“ na dálku a právě sportovní a pohybové aktivity mají velmi zajímavý socializační potenciál.⁶ O. Weiss zachází ve svých úvahách ještě dále a tvrdí, že sport zrcadlí společnost a do jisté míry přispívá k jejím proměnám. V souvislosti s velkými sportovními událostmi a masovým sportováním jakožto volnočasové aktivitě lze o sportu mluvit jako o společenském fenoménu. Velký význam sportu vidí v rovině sociální, ekonomické, ale i

³ SLEPIČKOVÁ, I., SLEPIČKA, P. *Kde hledat počátky moderního sportu*. In: *Geografické rozhledy*. 2012, 4/11-12, 2-5. [online]. [cit. 21. 8. 2024]. Dostupné z: <https://www.geograficke-rozhledy.cz/archiv/29>

⁴ NOVOTNÝ, J. *Sport v ekonomice*. Praha: Wolters Kluwer ČR, 2011, str. 5.

⁵ MAISNER, M., DOUBRAVA P., JANÁK, J., VLACHOVÁ, B., DOMBROVSKÁ, M. *Základy sportovního práva*. Praha: C. H. Beck, 2019, str. 1.

⁶ FLEMR, L., VALENTA, Z. *Socializace sportem*. *Studia sportiva* 4, 2010, č. 1, str. 74. [online]. [cit. 25. 8. 2024]. Dostupné z: <https://journals.muni.cz/studiasportiva/article/view/7294/7049>.

kulturní a mediální.⁷ Tato tvrzení podporuje a zároveň výstižně shrnuje i další autor, J. Kubíček, dle kterého má sport čtyři základní funkce. První z nich je funkce zábavy (pro sportovce i diváka), druhou je funkce výchovná (sportovci se učí sociálním dovednostem a zásadám fair play), třetí pak funkce zdravotní (z hlediska fyzického i psychického) a poslední je funkce ekonomická (zvyšuje zaměstnanost a lze na něm vydělat).⁸

Důležitost podpory sportu začínají v posledních desetiletích vnímat i politici a zákonodárci, což se začíná promítat do právních předpisů na národní i mezinárodní úrovni. Jako příklady lze uvést zákon č. 115/2001 Sb., o podpoře sportu v České republice, nebo Bílou knihu o sportu z roku 2007 vydanou Evropskou unií. V této Bílé knize se přímo píše: „Sport představuje společenský a ekonomický jev narůstajícího významu, jenž význačným způsobem přispívá k naplňování strategických cílů solidarity a prosperity vytyčených Evropskou unií. Olympijský ideál rozvoje sportu na podporu míru a porozumění mezi jednotlivými národy a kulturami a rovněž výchovy mladých lidí se zrodil v Evropě a zástitu nad ním převzal Mezinárodní olympijský výbor a Evropské olympijské výbory.“⁹

1.1.1 Definice sportu

Když se řekne slovo „sport“, každý člověk si představí něco jiného. Pro někoho je sport pouze náročná fyzická aktivita, pro někoho je to například i hraní her na počítači, takzvaný e-sport. Škála aktivit, které se dají podřadit pod tento pojem je opravdu široká, od atletiky, fotbalu nebo hokeje přes šachy či poker až po výše zmíněné e-sporty. Jasná a jednotně uznávaná definice toho, co ještě sport je a co již není, neexistuje. Přesto lze najít určité specifické znaky, které většina sportovních aktivit naplňuje. M. Maisner a kolektiv uvádějí následující definici sportu: „Pojmem „sport“ je obvykle jak v odborné, tak i v laické komunikaci označována převážně pohybová tělesná aktivita provozovaná s náradím, vybavením či bez něj podle určitých pravidel a zvyklostí, jejíž výsledky jsou navíc měřitelné nebo porovnatelné s jinými provozovateli téhož sportovního odvětví.“ Dle zmíněných autorů vykazuje sport obecně tři základní znaky. Prvním z nich je, že se jedná o pohybovou aktivitu. Druhým znakem je soutěžní charakter této aktivity a třetím jsou určitá pravidla pro danou aktivitu, podle kterých se soutěží.¹⁰

⁷ WEISS, O. *Faktory ovlivňující účast na sportovním dění v Rakousku*. In: P. SLEPIČKA, I. SLEPIČKOVÁ. *Sport, stát, společnost*. Praha: UK FTVS, 2000. str. 251 - 267.

⁸ KUBÍČEK, J. *Sport a právo*. Brno: Masarykova univerzita 2012, str. 13.

⁹ Bílá kniha o sportu. [online]. [cit. 29. 8. 2024]. Dostupné z: <https://msmt.gov.cz/sport/bila-kniha-o-sportu>

¹⁰ MAISNER, M., DOUBRAVA P., JANÁK, J., VLACHOVÁ, B., DOMBROVSKÁ, M. *Základy sportovního práva*. Praha: C. H. Beck, 2019, str. 1.

V českém právním řádu je sport definován pouze v rámci zákona o podpoře sportu z roku 2001. V § 2 odst. 1 tohoto zákona je uvedeno, že: „*Sportem je pro účely tohoto zákona každá forma tělesné činnosti, která si prostřednictvím organizované i neorganizované účasti klade za cíl harmonický rozvoj tělesné i psychické kondice, rozvoj společenských vztahů, upevňování zdraví a dosahování sportovních výkonů rekreačně nebo v soutěžích všech úrovní, a to individuálně nebo společně.*“¹¹ Tato definice je poměrně široká a vychází přímo z Evropské charty sportu, která definuje sport následovně: „*Sportem se rozumí všechny formy tělesné činnosti, které ať již prostřednictvím organizované účasti či nikoli, si kladou za cíl projevení či zdokonalení tělesné i psychické kondice, rozvoj společenských vztahů nebo dosažení výsledků v soutěžích na všech úrovních.*“¹² Výše uvedené definice relativně přesně vystihují, jak je sport vnímán odbornou i laickou veřejností. Sportovní aktivity by měly vést k posílení fyzické i psychické kondice, rozvíjení vztahů mezi lidmi i dosahování výsledků v soutěžích na všech úrovních.

1.1.2 Dělení sportovních činností

Hledisek, podle kterých se dají sportovní činnosti rozlišovat, je několik. Tím úplně nejzákladnějším dělením je rozdělení podle druhu aktivity na jednotlivé sportovní disciplíny (curling, házená, stolní tenis atd.).¹³ Další možné dělení lze vyčíst z výše uvedených definic sportu (v zákoně a Evropské chartě sportu). Ty mají ambice být co nejjobecnější, aby obsáhly co nejvíce aktivit, lze z nich ovšem celkem jednoznačně vyčíst, že sportovní činnosti lze dělit do různých kategorií – zdůrazněno je především dělení na organizovanou a neorganizovanou činnost. Rozdíl mezi organizovanou a neorganizovanou činností je ve sportu zásadní. Pokud jde o činnost neorganizovanou, sportovci nejsou vázáni žádnými pravidly či řády a sportují pouze pro svůj dobrý pocit. V případě organizované sportovní činnosti je třeba dodržovat určitá pravidla. Toto se týká jak profesionálních, tak neprofesionálních sportovců. Jako příklad profesionální organizace lze uvést Ligu fotbalovou asociaci, která organizuje profesionální fotbalové soutěže v České republice.¹⁴ Existují ovšem i neprofesionální organizace jako například Pražská klubová fotbalová liga, která organizuje soutěž v malém fotbale na území Prahy. Tyto dvě organizace jsou

¹¹ § 2 zákona č. 115/2001 Sb., o podpoře sportu

¹² Čl. 2, písm. a) Evropské charty sportu. [online]. [cit. 25. 8. 2024]. Dostupné z: <https://www.msmt.cz/sport/evropska-charta-sportu>

¹³ KRÁLÍK, M. *Právo ve sportu*. Praha: C. H. Beck, 2001, str. 56.

¹⁴ LIGOVÁ FOTBALOVÁ ASOCIACE. *O nás*. [online]. [cit. 25. 8. 2024]. Dostupné z: <https://www.lfafotbal.cz/o-nas>

samozřejmě nesrovnatelně velké a mají úplně jiné řády a pravidla, ale jednu věc mají přeci jen společnou – pokud chtějí kluby a jednotliví hráči působit pod jejich hlavičkou, musí dodržovat jejich pravidla. Sportovních organizací je samozřejmě mnoho a jsou různě velké. Každá z nich má specifická pravidla dle sportovní disciplíny, kterou zastřešuje. Fungování a typická struktura těchto organizací bude popsána níže.

Další dělení sportovních činností nabízejí například L. Flemnř a Z. Valenta, kteří rozlišují sportovní aktivity dle ročního období, kdy se daný sport provozuje na letní (fotbal) a zimní (lyžování), dále pak dle prostředí na sálové (házená) a venkovní (baseball) nebo dle formy na organizované a neorganizované. Dalším důležitým rozdílem je pak podle výše zmíněné dvojice autorů dělení na sportovní aktivity individuální a kolektivní.¹⁵ Ve sportovních disciplínách, které jsou provozovány individuálně, mezi sebou soupeří jednotlivci a výsledky jejich snažení závisí pouze na jejich osobním výkonu. Oproti tomu ve sportech kolektivních proti sobě obvykle nastupují mužstva a výsledek zápasu (hry) je ovlivněn výkonem jednotlivých členů týmu a jejich vzájemnou spoluprací. Sporty lze rozdělit také podle toho, k čemu má výkon daného sportovce směřovat. Může se jednat o dosažení co nejnižšího času, získání co nejvíce bodů, vstřelení co nejvíce gólů nebo fyzické udolání soupeře v bojových sportech.¹⁶

Sportovní činnost se dále dělí z hlediska „úrovně“, na které je vykonávána. Jde zde především o vztah sportovce ke sportu jako takovému, zjednodušeně řečeno, zda se jedná o volnočasovou aktivitu či způsob obživy. Sportovní činnost můžeme rozdělit na tři úrovně – rekreační, výkonnostní a profesionální. Každá z těchto úrovní má své specifické právní poměry a řídí se jinými pravidly.¹⁷ Tato práce se bude věnovat především oblasti profesionálního sportu.

Rekreační sport nemá rigidní pravidla pro jeho provozování. Většinou záleží především na dohodě lidí, kteří spolu právě sportují. Mnohdy se také jedná především o fyzický pohyb, který není provozován podle jakýchkoliv pravidel. Toto platí především pro provozování individuálních pohybových aktivit, jako je například jízda na kole, kde sportovci nepoměřují své výkony navzájem, a tím pádem se vytrácí jeden ze základních znaků sportovní činnosti.

¹⁵ FLEMR, L., VALENTA, Z. *Socializace sportem*. Studia sportiva 4, 2010, č. 1, str. 74 [online]. [cit. 17. 9. 2024]. Dostupné z: <https://journals.muni.cz/studiasportiva/article/view/7294/7049>.

¹⁶ KRÁLÍK, M. *Právo ve sportu*. Praha: C. H. Beck, 2001, str. 56.

¹⁷ MAISNER, M., DOUBRAVA P., JANÁK, J., VLACHOVÁ, B., DOMBROVSKÁ, M. *Základy sportovního práva*. Praha: C. H. Beck, 2019, str. 1.

U výkonnostního sportu se sportovci zpravidla sdružují ve sportovních klubech, svazech či asociacích. Výkonnostní sportovci se sportu věnují systematicky a účastní se závodů a soutěží. Náklady spojené s tímto soutěžením jsou hrazeny nejen z prostředků samotných sportovců, ale také z různých jiných zdrojů, jako jsou například dotace či sponzorské dary. Na rozdíl od profesionálních sportovců neprovozují sportovní aktivity jako způsob obživy.

V profesionálním sportu provozuje sportovec sportovní činnost na základě smlouvy jako své zaměstnání a má ji jako zdroj obživy. Profesionální sportovci mohou vystupovat ve dvojím postavení. V prvním případě vystupuje sportovec v postavení blízcím se zaměstnaneckému poměru, kdy dostává měsíčně mzdu. V druhém případě vystupují sportovci spíše jako osoby samostatně výdělečně činné, kdy je cílem sportovní činnosti získat finanční prémie za vítězství či umístění.¹⁸ Profesionální fotbalisté v České republice, jichž se tato práce týká, mají postavení osob samostatně výdělečně činných.¹⁹

S výše uvedeným tříděním na sport rekreační, výkonnostní a profesionální souvisí také vnímání sportu z pohledu Sarah Gilroy, která rozlišuje dva základní modely sportu. Prvním z nich je „společenský model sportu“, kdy je sport provozován především ze společenských důvodů. Je to příležitost, jak se stýkat s lidmi, seznamovat se, zlepšit si náladu a je zde malý tlak na výsledek. Soutěžní element sportu je zde potlačen a naopak je zde kladen důraz na sociální rozměr sportu. Druhým modelem je „závodní model sportu“, kde je naopak kladen velký důraz na výsledek a je zde velká soutěživost. Závodní model sportu je velmi strukturovaný a v mediálně atraktivních sportovních odvětvích je na nejvyšších úrovních kladen důraz především na ekonomickou stránku, jelikož se zde pracuje s obrovským množstvím peněz.²⁰

1.2 Sportovní právo

Sport je významnou součástí soudobé společnosti, z čehož plyne potřeba tuto oblast lidského života právně regulovat. Ve společnosti se pro tuto regulaci vžil termín sportovní

¹⁸ MAISNER, M., DOUBRAVA P., JANÁK, J., VLACHOVÁ, B., DOMBROVSKÁ, M. *Základy sportovního práva*. Praha: C. H. Beck, 2019, str. 2.

¹⁹ PAPOUŠEK, M. *Postavení profesionálního sportovce dle českého právního řádu* [online]. [cit. 20. 9. 2024]. Dostupné z: <https://www.pravniprostor.cz/clanky/ostatni-pravo/postaveni-profesionalniho-sportovce-dle-ceskeho-pravniho-radu>

²⁰ FLEMR, L., VALENTA, Z. *Socializace sportem*. *Studia sportiva* 4, 2010, č. 1, str. 75. [online]. [cit. 20. 9. 2024]. Dostupné z: <https://journals.muni.cz/studiasportiva/article/view/7294/7049>.

právo. Z hlediska teorie práva je ovšem problém, co si pod tímto pojmem představit a zda vůbec existuje jako samostatné právní odvětví. P. Hamerník například vnímá tento stav jako výzvu odborníkům, kdy se podle jeho názoru jistě jedná o velmi specifickou oblast a je otázkou, do jaké míry je tato specifičnost brána v úvahu při tvorbě právních předpisů.²¹ Další autor R. Siekmann ve své knize „What is Sports Law?“ uvádí, že existují tři pohledy na to, zda se jedná o samostatnou právní oblast. První pohled je takový, že se o samostatné právní odvětví nejedná a jde pouze o průřezovou disciplínu, kam spadají normy soukromého i veřejného práva. Jiní odborníci zastávají názor, že v současné chvíli se sice nejedná o samostatné právní odvětví, ale na základě vývoje posledních desetiletí k jeho uznání v budoucnu dojde.²² Mezi tyto odborníky se řadí například T. Gábriš, který tvrdí, že sportovní právo je rodící se právní disciplínou, která oproti jiným právním odvětvím vykazuje mnohá specifika.²³ Třetí pohled je takový, že v dnešní době již můžeme hovořit o sportovním právu. O samostatném sportovním právu hovoří například J. Hora, který sportovní právo vnímá jako pravidla různých soutěží a jejich disciplinární řády, přičemž ovšem dodává, že tuto oblast není možno vnímat jako součást právního řádu.²⁴

1.2.1 Definice sportovního práva

V této práci bude autor vycházet z definice M. Maisnera, který uvádí, že „*Sportovní právo lze obecně definovat jako právní obor, který reguluje nebo se přímo vztahuje ke sportu jako k oboru lidské činnosti.*“²⁵ Sportovní právo tedy nelze brát jako samostatné právní odvětví, ale dá se brát jako obor, kam spadají různé soukromoprávní i veřejnoprávní normy. Jediným jednotícím prvkem, který definuje tento obor je právě sport jako specifická lidská činnost. Sportovní právo se zabývá především problematikou profesionálních i amatérských sportovců a organizací sportovních disciplín. Tyto předpisy se týkají úpravy pravidel jednotlivých sportů, pravidel jednotlivých soutěží a vztahů mezi sportovci a jejich asociacemi. Obdobný názor zastává i C. Woodhouse, který uvádí: „*Často jsem tvrdil, že nic jako sportovní právo neexistuje. Místo toho se vždy jedná o aplikaci disciplín jako smluvní právo, správní právo, právo na ochranu hospodářské soutěže, právo duševního vlastnictví,*

²¹ HAMERNÍK, P. *V čem spočívá podstata sportovního práva.* In: KUKLÍK, J. a kol. *Sportovní právo.* Praha: Auditorium, 2012, str. 23.

²² SIEKMANN, R., SOEK, J. (eds.). *Lex Sportiva: What is Sports Law?*. Hague: T.M.C. Asser Press, 2012, str. 12.

²³ GÁBRIŠ, T. *Športové právo.* Bratislava: EURKÓDEX, 2011, str. 26.

²⁴ HORA, J. In: KRÁLÍK, M. *Právo ve sportu.* 1. vydání. Praha: C.H.Beck, 2001, str. 144.

²⁵ MAISNER, M., DOUBRAVA P., JANÁK, J., VLACHOVÁ, B., DOMBROVSKÁ, M. *Základy sportovního práva.* Praha: C. H. Beck, 2019, str. 1.

*právo na ochranu osobnosti či pracovní právo na situace ve sportu... doufám, že si to další generace sportovních právníků užijí stejně dobře jako já za posledních 25 let. Ale nezapomeňte, že nic takového jako sportovní právo neexistuje.*²⁶ C. Woodhouse tedy také tvrdí, že sportovní právo nelze vnímat ve smyslu tradičního samostatného právního odvětví, jako je například trestní, správní či občanské právo.

V souvislosti s českým právním řádem lze s tímto tvrzením souhlasit (podrobněji bude popsáno níže), nicméně v mnoha státech na světě dochází postupně ke konsolidaci sportovního práva jako samostatného právního odvětví. Vzhledem ke stále narůstající popularitě sportu, s níž souvisí stále větší socioekonomické dopady, je tedy možné, že na tento vývoj bude v budoucnu reagovat i právní řád České republiky. Právo se stejně jako celá společnost vyvíjí a reaguje na její potřeby, takže si lze představit, že se sportovního práva jako samostatného právního odvětví jednou dočkáme. První vlaštkou v tomto směru měl být nový zákon o podpoře sportu, jehož přijetí si jako jeden z cílů vytyčila Koncepce podpory sportu 2016 – 2025 – SPORT 2025,²⁷ ovšem přípravy tohoto zákona byly již bez výsledku ukončeny.

Velmi důležitou součástí sportovního práva jsou i mezinárodní aspekty sportu. Zde se může jednat například o mezinárodní soutěže v jednotlivých sportovních disciplínách, ale také o celosvětová multidisciplinární hnutí, jako je například hnutí olympijské. Sportovní právo se samozřejmě zabývá i oblastí kárnou, disciplinární a dopingem, to vše na oborové, národní i mezinárodní úrovni.²⁸

1.2.2 Prameny sportovního práva

Sportovní právo nelze brát jako tradiční samostatné právní odvětví. Normy týkající se sportovních činností jsou součástí více právních odvětví a mohou mít soukromoprávní i veřejnoprávní charakter. Je tedy logické, že nejsou kodifikované v jednom právním předpisu. Pramenů sportovního práva je široká škála. Právní normy zde mají různou sílu a závaznost a opět zde můžeme rozeznávat několik úrovní právní úpravy.²⁹ Pro účely této

²⁶ WOODHOUSE, C. *The Lawyer in Sport: Some reflection. Sport and Law Journal*, 1996, 14, str. 4. in KRÁLÍK, M. *Právo ve sportu*. Praha: C. H. Beck, 2001, str. 131.

²⁷ Koncepce podpory sportu 2016-2025 – SPORT 2025. [online]. [cit. 5. 9. 2024]. Dostupné z: <https://www.msmt.cz/sport-1/koncepce-podpory-sportu-2016-2025>

²⁸ MAISNER, M., DOUBRAVA P., JANÁK, J., VLACHOVÁ, B., DOMBROVSKÁ, M. *Základy sportovního práva*. Praha: C. H. Beck, 2019, str. 2.

²⁹ MAISNER, M., DOUBRAVA P., JANÁK, J., VLACHOVÁ, B., DOMBROVSKÁ, M. *Základy sportovního práva*. Praha: C. H. Beck, 2019, str. 5.

práce budou prameny rozděleny na mezinárodní úroveň, úroveň EU a úroveň vnitrostátní. Tyto úrovně budou velmi stručně popsány v následujících podkapitolách.

2.2.2.1 Mezinárodní sportovní právo

Mezi nejzásadnější prameny mezinárodního sportovního práva patří především mezinárodní smlouvy a dohody, předpisy mezinárodních sportovních asociací a nálezy rozhodčích soudů. V oblasti mezinárodních smluv dominují především mnohostranné mezinárodní smlouvy týkající se dopingu (například Evropská antidopingová úmluva, která vznikla na půdě Rady Evropy). Vznikají ovšem i smlouvy týkající se jiných oblastí sportu jako například Mezinárodní charta tělesné výchovy či Olympijská charta.

Z oblasti mezinárodních rozhodčích soudů je nutné zmínit Arbitrážní soud pro sport (Court of Arbitration for Sport – CAS). CAS řeší spory v oblasti sportovní problematiky. Jeho zásadní úloha spočívá v tom, že funguje jako odvolací orgán proti rozhodnutím sportovních asociací, na něž se můžou obrátit osoby fyzické i právnické. Rozhodčí nálezy CASu jsou konečné a vykonatelné dle Newyorské úmluvy o uznání a výkonu cizích rozhodčích nálezů.

Důležitá je ovšem i rovina soukromoprávní týkající se především problémů zdanění sportovců v různých státech, přestupů hráčů mezi zahraničními kluby či problematika příslušnosti k řešení sporů s mezinárodním prvkem.³⁰

2.2.2.2 Evropská unie a sport

Oblast sportu je zmíněna ve Smlouvě o fungování Evropské unie v čl. 6. Sport je odvětví, kde má EU pravomoc podporovat, koordinovat a doplňovat činnosti členských států. EU dále podporuje sportovní spolupráci mezi organizacemi zajišťujícími sportovní aktivity a zabývá se ochranou fyzického i psychického zdraví sportovců. Tato problematika ovšem nespadá do výlučných pravomocí, tudíž EU nemůže vydávat žádná nařízení či směrnice věnující se regulaci sportu. Jsou zde ovšem uplatňována obecná pravidla týkající se úpravy hospodářské soutěže, pracovních vztahů, daní či zákazu diskriminace.³¹

Zásadním dokumentem v oblasti sportu je zde Bílá kniha o sportu vydaná v roce 2007, která má být základem pro budoucí regulaci sportu. Jsou zde uvedeny cíle EU v oblasti

³⁰ MAISNER, M., DOUBRAVA P., JANÁK, J., VLACHOVÁ, B., DOMBROVSKÁ, M. *Základy sportovního práva*. Praha: C. H. Beck, 2019, str. 6 - 8.

³¹ MAISNER, M., DOUBRAVA P., JANÁK, J., VLACHOVÁ, B., DOMBROVSKÁ, M. *Základy sportovního práva*. Praha: C. H. Beck, 2019, str. 9 - 11.

sportu, dále jsou zde vyjmenovány přínosy sportu v různých oblastech lidského života a současně se věnuje i oblasti profesionálního sportu.³²

Problematicke sportu se v minulosti již několikrát věnoval i Soudní dvůr EU. Pravděpodobně nejznámějšími případy z oblasti sportovního práva řešenými Soudním dvorem EU jsou tři případy belgického fotbalisty Jean-Marca Bosmana, které výrazně zasáhly do budoucí praxe přestupů hráčů (vniklo zde tzv. Bosmanovo pravidlo).³³

2.2.2.3 Vnitrostátní úprava sportu

Vnitrostátní právní úprava (nebo spíše „neúprava“) sportu je pro tuto práci nejzásadnější. V českém právním řádu je problematika sportu upravena velmi nedostatečně. Na úrovni ústavního pořádku, v Listině základních práv a svobod, lze nalézt několik stěžejních principů uplatnitelných v oblasti sportu (hospodářská, sociální, kulturní práva, právo shromažďovací a sdružovací), nicméně sport jako takový zde zmíněn není. Na úrovni zákonné jsou pak pouze vymezeny role jednotlivých sportovních organizací při podpoře sportu a realizaci státní politiky sportu. Zcela opomíjena je například oblast antidopingového, soutěžního či smluvního práva ve sportu.³⁴

Nejvýznamnější právní předpis věnující se sportu je již zmiňovaný zákon č. 115/2001 Sb., o podpoře sportu. Ten vymezuje postavení sportu jako veřejně prospěšné činnosti a stanovuje úkoly ministerstev a jiných správních úřadů a působnost územních samosprávných celků při podpoře sportu. Tento zákon současně jako jediný obsahuje definici sportu (byla uvedena výše), ovšem pouze pro svůj účel. Zákon o sportu prošel několika novelizacemi, přičemž nejzásadnější změny přinesly novely z roku 2016 a 2019. Na základě zákona č. 230/2016 Sb. byl zřízen rejstřík, v němž jsou vedeny údaje o sportovních organizacích, sportovcích a sportovních zařízeních. Do tohoto rejstříku se musí registrovat všechny sportovní organizace, které žádají o podporu ze státního rozpočtu, a to především z důvodu transparentnosti. Pravděpodobně nejzásadnější změnu přinesla novelizace zákonem č. 178/2019 Sb., na základě kterého je zřízena Národní sportovní agentura. Ta funguje jako ústřední správní úřad ve věcech podpory sportu, turistiky a sportovní reprezentace státu. Národní sportovní agentura především vypracovává návrh

³² Bílá kniha sportu. [online]. [cit. 29. 8. 2024]. Dostupné z: <https://msmt.gov.cz/sport/bila-kniha-o-sportu>

³³ Více v: Rozsudek Soudního dvora EU ze dne 15. 12. 1995, *Union royale belge des sociétés de football association ASBL versus Jean-Marc Bosman, Royal club liégeois SA versus Jean-Marc Bosman and others, Union des associations européennes de football (UEFA) versus Jean-Marc Bosman*

³⁴ JURKA, H. *Právní úprava profesionálního sportu v České republice a zahraničí*. Praha: Wolters Kluwer, 2018. str. 4.

plánu státní politiky ve sportu, poskytuje finanční podporu ze státního rozpočtu, organizuje a kontroluje uskutečňování antidopingového programu, koordinuje činnost resortních sportovních center a mnoho dalšího.³⁵ Tyto povinnosti převzala Národní sportovní agentura od Ministerstva školství, mládeže a tělovýchovy.³⁶

V oblasti podpory sportu ze strany státu je nutné zmínit i Koncepti podpory sportu 2016 – 2025 – SPORT 2025. Jedná se o strategický dokument, který předkládá směry rozvoje a podpory českého sportu, pilíře, priority, strategické cíle i podmínky naplnění v oblasti sportu. Tato koncepce si klade za jeden ze strategických cílů podporovat profesionální soutěže a postavení profesionálních sportovců. Přímou se zde píše, že: „je třeba vyřešit postavení profesionálních sportovců v rámci úprav legislativy“. Je ovšem konec roku 2024 a žádná změna doposud nepřišla. Stejně tak byla v tomto dokumentu jako priorita vytyčena již výše zmíněná příprava nového zákona o podpoře sportu.³⁷ Tento zákon ovšem doposud nevznikl, a práce na jeho přípravě byly dokonce zastaveny. Okrajově lze zmínit ještě zákon č. 60/2000 Sb., o ochraně olympijských symbolik, ten se ovšem věnuje pouze užívání a ochraně olympijských symbolik a zakotvuje postavení Českého olympijského výboru. Právním postavením sportovců se nezabývá.³⁸

Další důležitý zdroj týkající se této problematiky představují rozhodnutí vnitrostátních soudů, především pak judikatura Nejvyššího správního soudu. Těchto rozhodnutí není mnoho, ovšem některá z nich jsou pro právní postavení sportovců zásadní (především v oblasti daňové). Několik z nich bude uvedeno níže. Důležitou roli ve sportovním světě hrají také předpisy jednotlivých sportovních asociací.

Při právní regulaci sportovních aktivit je tedy díky nedostatečné právní úpravě sportu nutné vycházet z různých norem soukromého i veřejného práva, nejčastěji z norem občanskoprávních, daňových či živnostenských.

³⁵ Zákon č. 115/2001 Sb., o podpoře sportu

³⁶ MAISNER, M., DOUBRAVA P., JANÁK, J., VLACHOVÁ, B., DOMBROVSKÁ, M. *Základy sportovního práva*. Praha: C. H. Beck, 2019, str. 14.

³⁷ Koncepce podpory sportu 2016-2025 – SPORT 2025. [online]. [cit. 26. 9. 2024]. Dostupné z: <https://www.msmt.cz/sport-1/koncepce-podpory-sportu-2016-2025>

³⁸ MAISNER, M., DOUBRAVA P., JANÁK, J., VLACHOVÁ, B., DOMBROVSKÁ, M. *Základy sportovního práva*. Praha: C. H. Beck, 2019, str. 13

2. Právní postavení profesionálních sportovců

Z hlediska práva je nutné rozlišit právní postavení amatérských a profesionálních sportovců. Rozlišení sportu na rekreační a profesionální bylo již uvedeno výše. V zásadě existují dva hlavní rozdíly. Rekreační sport slouží pouze jako volnočasová aktivita, není tedy provozován jako zdroj obživy a většinou nemá žádná jasně daná pravidla. Oproti tomu profesionální sport slouží profesionálním sportovcům jako zdroj obživy a má jasně daná pravidla a organizační strukturu. Právě profesionálnímu sportu bude věnována následující kapitola.

2.1 Organizační struktura

Sportovní svazy, kluby a unie lze pojmenovat souhrnným označením jako sportovní organizace. Právní aspekty jejich fungování upravuje zákon č. 89/2012 Sb., občanský zákoník, především pak ustanovení o spolcích.³⁹ Sportovní organizace lze rozdělit do tří základních oblastí, a to organizace profesionálního sportu, organizace amatérského sportu a organizace v oblasti turistiky. U organizací, které sdružují profesionální sportovce, je velmi důležitá návaznost na mezinárodní sportovní struktury, jak bude vidět níže. Pro tyto organizace je typická tzv. pyramidová struktura → národní organizace – národní federace – mezinárodní federace. Hlavním smyslem fungování organizací v této struktuře je rozvoj dané sportovní disciplíny, stanovení jednotných pravidel, organizace turnajů a pořádání soutěží, vyjednávání sponzorských smluv, zviditelnění sportu a komunikace směrem k veřejnosti. Fotbal je pro sportovní právo a organizaci sportovních disciplín velmi významný. Může sloužit jako typický vzor organizačního uspořádání od národních sportovních organizací, přes národní, regionální a nadnárodní federace až po mezinárodní sportovní asociace. Rovněž systém vnitřních pravidel a řešení sporů je ve fotbale velmi rozvinutý.⁴⁰

V českém prostředí jsou z hlediska organizace fotbalu tři nejvýznamnější organizace. Na národní úrovni je to Fotbalová asociace České republiky (FAČR), na evropské úrovni působí Evropská fotbalová asociace (Union of European Football Associations – UEFA) a na úrovni celosvětové je to Mezinárodní federace fotbalových asociací (Fédération Internationale de Football Association – FIFA). Tyto všechny organizace mají vliv na

³⁹ Viz. § 214 a násl. zákona č. 89/2012 Sb., občanský zákoník

⁴⁰ MAISNER, M., DOUBRAVA P., JANÁK, J., VLACHOVÁ, B., DOMBROVSKÁ, M. *Základy sportovního práva*. Praha: C. H. Beck, 2019. str. 47, 89.

organizaci fotbalu v České republice. Pravidla fotbalových soutěží jsou v českém prostředí přijímána především Fotbalovou asociací ČR, ta ovšem musí respektovat legislativní akty a politiky FIFA a UEFA a samozřejmě také český právní řád.⁴¹

2.2 Profesionální sportovní činnost

Možnost žít se oficiálně jako profesionální sportovec se v České republice objevila až po roce 1989. Před pádem komunistického režimu museli mít všichni občanské zaměstnání a sportovní kariéře se mohli sportovci věnovat pouze “bokem“. Teprve s institutem dlouhodobého uvolnění pracovníka přišla možnost budovat profesionální sportovní kariéru v dnešním pojetí. Po pádu bývalého režimu došlo k uvolnění soukromoprávních vztahů, a sportovci tak mohli volně vstupovat do smluvních vztahů se sportovním klubem, svazem či organizací a smluvní vztah si volně uspořádat. V současné době, kdy stále chybí zvláštní právní normy týkající se sportovních činností, je třeba vycházet u smluvních vztahů sportovců z obecných předpisů občanského a pracovního práva.⁴²

Aby bylo možné zabývat se právním postavením profesionálních sportovců, je nutné nejprve charakterizovat, co to je profesionální sportovní činnost, a oddělit ji tak od ostatních forem sportovních činností. Žádná oficiální definice profesionální sportovní činnosti neexistuje. Lze ovšem najít několik společných charakteristických znaků, které profesionální sportovní činnost vystihují.

Těmito znaky jsou vykonávání sportovní činnosti dlouhodobě, systematicky a z ekonomických důvodů, takže je tato činnost srovnatelná s výkonem jiných povolání.⁴³ Dalšími znaky (které se týkají především organizace) jsou organizovaná a pravidelná činnost, existence právního vztahu mezi sportovcem a subjektem organizujícím sportovní činnost, dále pak výkon činnosti v rámci organizované sportovní soutěže dle jejích pravidel a v neposlední řadě také kontrola dodržování pravidel dané soutěže nezávislým orgánem.⁴⁴

⁴¹ MAISNER, M., DOUBRAVA P., JANÁK, J., VLACHOVÁ, B., DOMBROVSKÁ, M. *Základy sportovního práva*. Praha: C. H. Beck, 2019. str. 89 - 92.

⁴² MAISNER, M., DOUBRAVA P., JANÁK, J., VLACHOVÁ, B., DOMBROVSKÁ, M. *Základy sportovního práva*. Praha: C. H. Beck, 2019, str. 20.

⁴³ JURKA, H. *Právní úprava profesionálního sportu v České republice a zahraničí*. Praha: Wolters Kluwer, 2018. str. 20.

⁴⁴ ČOLLÁK, Jaroslav: *Definujeme (ne)definovatelné - profesionální, poloprofesionální a amatérsky výkon sportovní činnosti na pozadí procesu přijímání „nového zákona o športe“*. In: PICHRT J. (ed.). *Sport a (ne)jen pracovní právo*. Praha: Wolters Kluwer ČR, 2014, str. 71, 153.

V zásadě jde tedy o to, že profesionální sportovec se výkonem sportovní činnosti živí, tuto činnost vykonává v rámci právního vztahu se subjektem organizujícím sportovní činnost (nejčastěji sportovním klubem) a v rámci organizované sportovní soutěže, která má jasně daná pravidla a své orgány, které soutěž organizují a dohlíží nad jejím průběhem.

2.2.1 Profesionální sportovec

Statut profesionálního sportovce není v českém právním řádu definován. Pouze v zákoně č. 115/2001 Sb., o podpoře sportu nalezneme v § 2 definici sportovce. Píše se zde, že: „*Sportovcem je pro účely tohoto zákona každá fyzická osoba, která v daném kalendářním roce skutečně vykonává sportovní činnost, pro kterou je u sportovní organizace evidována.*“⁴⁵ Tato definice ovšem slouží pouze pro účely tohoto zákona a nejedná se zde o sportovce profesionálního, ale pouze o sportovce obecně.

K vymezení pojmu profesionální sportovec paradoxně napomohla pandemie koronaviru, kdy se k této otázce vyjádřila Národní sportovní agentura, jelikož docházelo k obcházení opatření vlády týkající se omezení sportovních aktivit. Národní sportovní agentura na svých internetových stránkách uvádí: „*Dle převažujících názorů odborníků v pracovněprávní oblasti lze profesionálního sportovce definovat takto: jedná se o fyzickou osobu, jejíž primární příjem plyne z úplatného provozování sportovní činnosti, která je hlavním předmětem jejího zájmu a (zpravidla) obživy, a která v návaznosti na ujednání se sportovním klubem nemůže poskytovat své (sportovní) služby ostatním klubům.*“⁴⁶ V odborné literatuře můžeme nalézt i doplňující vymezení amatérského sportovce. A. Sekot dokonce uvádí kritérium finanční odměny jako hlavní důvod rozdělení sportu na amatérský a profesionální.⁴⁷

Profesionálním sportovcem je tedy fyzická osoba, která provozuje sportovní činnost za účelem své obživy buď v zaměstnaneckém poměru ke sportovnímu klubu (pouze jednomu, se kterým má uzavřenou smlouvu), nebo jako osoba samostatně výdělečně činná (příčemž je opět smluvně vázán pouze k jednomu klubu).

⁴⁵ § 2 odst. 3 zákona č. 115/2001 Sb., o podpoře sportu

⁴⁶ Národní sportovní agentura. *Definice profesionálního sportovce*. [online]. [cit. 26. 10. 2024]. Dostupné z <https://agenturasport.cz/definice-profesionalniho-sportovce/>

⁴⁷ SEKOT A., *Sociologické problémy sportu*. 1. vydání. Praha: Grada Publishing, 2008, str. 170.

2.2.1 Právní postavení profesionálního sportovce

V současné době neexistuje v České republice zvláštní zákonná úprava smlouvy o sportovní činnosti a existují tak dvě možnosti, jak mohou sportovci a kluby smlouvy uzavírat. První možností je vstoupit do pracovněprávního poměru a druhou pak uzavření inominátní smlouvy.⁴⁸ Tento stav potvrzuje ve svých judikátech č. 2 Afs 16/2011-78 a č. 2 Afs 22/2012-31 i Nejvyšší správní soud. Zde je uvedeno, že profesionální sportovec může vykonávat svou činnost na základě pracovní smlouvy uzavřené s klubem, nebo také jako osoba samostatně výdělečně činná.⁴⁹ Rozdíl v těchto dvou možnostech je velmi zásadní, protože zasahuje do mnoha aspektů daného právního poměru (např. odvody pojistného, zdanění výdělků sportovce nebo jeho ochrany, kdy jako zaměstnanec je mnohem více chráněn než jako OSVČ).

Povolání profesionálního sportovce je velice specifické a zasloužilo by si samostatnou právní úpravu, ta však stále není. Činnost sportovce vykazuje v mnoha ohledech znaky závislé práce. Sportovec je podřízen klubu, ve kterém působí. Zavazuje se především k poskytnutí veškerých svých sportovních dovedností ve prospěch klubu a klub (protistrana) se naopak zavazuje poskytnout podmínky pro výkon sportovní aktivity.⁵⁰ Sportovec musí dodržovat tréninkový plán, plán zápasů, musí plnit pokyny nadřízeného, činnost vykonává na pracovišti klubu a pobírá finanční odměnu. Je zde ovšem i druhá strana, kdy smlouvy profesionálních sportovců obsahují ustanovení se zákoníkem práce neslučitelná. Jedná se například o ustanovení ukládající sportovci zdržet se rizikových aktivit, vynucování zdravého životního stylu a jisté úrovně tělesné kondice či nutnost chovat se v souladu s etickým kodexem daného klubu.⁵¹

Stav, který panuje v České republice, je v rámci Evropy spíše výjimkou (obdobná situace je jen ve Slovinsku a v Chorvatsku).⁵² V naprosté většině evropských zemí jsou sportovci (i u kolektivních sportů) zaměstnanci daných klubů, přičemž tento systém preferuje i Evropská unie. Tento trend neplatí pouze v EU, ale v celém světě, kdy se většina

⁴⁸ AZ LEGAL. *Profesionální smlouvy sportovců v ČR a jak to celé funguje*. [online]. [cit. 27. 10. 2024]. Dostupné z: <https://azlegal.cz/profesionalni-smlouvy-sportovcu-v-cr-a-jak-to-cele-funguje/>

⁴⁹ Rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 29. listopadu 2011, sp. zn. 2 Afs 16/2011-78 a rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 1. srpna 2012, sp. zn. 2 Afs 22/2012-31

⁵⁰ MAISNER, M., DOUBRAVA P., JANÁK, J., VLACHOVÁ, B., DOMBROVSKÁ, M. *Základy sportovního práva*. Praha: C. H. Beck, 2019, str. 20.

⁵¹ MAISNER, M., DOUBRAVA P., JANÁK, J., VLACHOVÁ, B., DOMBROVSKÁ, M. *Základy sportovního práva*. Praha: C. H. Beck, 2019, str. 20.

⁵² PROCHÁZKA, J. *OSVČ v dresech: Klubovní sportovci jsou v Česku podnikateli*. [online]. [cit. 27. 10. 2024]. Dostupné z: <http://www.businessinfo.cz/cs/clanky/podnikatele-ve-sportovnim-84331.html>.

zemí snaží podřadit sportovce pod předpisy pracovního práva, aby na ně bylo nahlíženo jako na zaměstnance.⁵³ U nás je situace odlišná a hráči kolektivních sportů jsou zpravidla osoby samostatně výdělečně činné. Tuto možnost potvrdil i NSS v judikátech zmíněných výše, s tím, že vzhledem k nedostatečné právní úpravě nelze sportovcům ani klubům nutit některou ze smluv, ale na základě smluvní volnosti si mohou vybrat. Fakticky je ovšem vyjednávací pozice sportovců v drtivé většině slabší než pozice klubů. Klub obvykle určí zásadní parametry a sportovec může vyjednávat pouze o dílčích otázkách smlouvy.⁵⁴

2.2.2 Profesionální sportovec jako zaměstnanec

Již několikrát bylo zmíněno, že ve sportovním právu je nutné vycházet jak z veřejnoprávních, tak soukromoprávních norem a žádná kodifikace sportovního práva neexistuje. Pokud se zaměříme na osobu profesionálního sportovce jako zaměstnance, budeme vycházet především z občanskoprávních a pracovněprávních norem. I přes velký význam sportu v dnešní společnosti není ani po rekodifikaci soukromého práva věnována pozornost hráčským smlouvám (mezi sportovci a profesionálními kluby) a nikde není uvedena povinnost profesionálního sportovce věnovat se výkonu sportovní činnosti v pracovněprávním poměru.⁵⁵ Pokud sportovec vstoupí do pracovněprávního vztahu s klubem, dostáváme se do roviny individuálního pracovního práva, jež Bělina definuje takto: „*Individuálním pracovním právem rozumíme soubor právních vztahů, jejichž podstatou je využití pracovní síly fyzické osoby (zaměstnance) za odměnu jiným subjektem (zaměstnavatelem), přičemž základním pramenem právní úpravy těchto vztahů je zákoník práce.*“⁵⁶ Jedná se o smluvní vztah, kdy subjekty nemají rovné postavení, jelikož zaměstnanec je v podřízením postavení vůči zaměstnavateli, a díky tomu mu náleží zákonná ochrana garantovaná zákoníkem práce.

V tuto chvíli je důležité dělení sportovních činností na individuální a kolektivní. U individuálních sportů bývají v České republice profesionální sportovci zaměstnanci sportovních klubů (ale samozřejmě mohou s kluby spolupracovat i na bázi jiného typu

⁵³ PAPOUŠEK, M. *Postavení profesionálního sportovce dle českého právního řádu* [online]. [cit. 27. 10. 2024]. Dostupné z: <https://www.pravniprostor.cz/clanky/ostatni-pravo/postaveni-profesionalniho-sportovce-dle-ceskeho-pravniho-radu>

⁵⁴ MAISNER, M., DOUBRAVA P., JANÁK, J., VLACHOVÁ, B., DOMBROVSKÁ, M. *Základy sportovního práva*. Praha: C. H. Beck, 2019, str. 21.

⁵⁵ MAISNER, M., DOUBRAVA P., JANÁK, J., VLACHOVÁ, B., DOMBROVSKÁ, M. *Základy sportovního práva*. Praha: C. H. Beck, 2019, str. 21.

⁵⁶ BĚLINA, M. In: BĚLINA M., PICHRT, J. a kol. *Pracovní právo. 7. doplněné a podstatně přepracované vydání*. Praha: C. H. Beck, 2017, str. 3 - 7.

smlouvy). Typickým příkladem sportovce – zaměstnance jsou sportovci, kteří mají uzavřené pracovní smlouvy s Armádním resortním sportovním centrem DUKLA. Centrum zajišťuje jejich profesionální přípravu a těm nejlepším je pak nabízena možnost sportovat v pozici vojáka z povolání.⁵⁷

V těchto případech jsou sportovci chráněni ustanoveními zákoníku práce úplně stejně jako zaměstnanci z jiných oborů. Pravděpodobně největší výhodou, která z tohoto postavení pro sportovce vyplývá, je ochrana jeho zdraví a s tím spojená ochrana v případě pracovního úrazu. Pokud se sportovec v rámci tréninku či závodu (soutěže) zraní, má právo po svém zaměstnavateli žádat bolestné, ušlý výdělek po dobu pracovní neschopnosti, náhradu za účelně vynaložené náklady spojené s léčbou a věcnou škodu. Další výhodou je zaručená výše mzdy a nemožnost zrušení pracovního poměru ze strany zaměstnavatele po dobu léčby nemoci či úrazu.⁵⁸

Pokud je mezi sportovcem a klubem pracovněprávní vztah, má to z hlediska pracovního práva mnoho úskalí. V zákoníku práce se vyskytují kogentní ustanovení, která jsou s výkonem sportovní činnosti (která je značně specifická) velmi těžko slučitelná. Jedná se například o problematiku pracovní doby, doby odpočinku, peněžních postihů nebo jednostranné výpovědi ze strany zaměstnance. Těmto a dalším problémům bude věnována pozornost v kapitolách níže.⁵⁹

2.2.3 Profesionální sportovec jako OSVČ

Druhou možností jak se sportem živit je vykonávat profesionální sportovní činnost jako osoba samostatně výdělečně činná. Tato možnost je využívána v oblasti kolektivních sportů, kdy si mezi sebou sportovci a kluby sjednávají občanskoprávní či obchodněprávní smlouvy regulující úplatné sportovní aktivity místo pracovněprávních smluv.⁶⁰ I zde se ovšem vyskytuje mnoho rozdílů oproti klasickému podnikání, což v praxi přináší problémy, které již v několika případech řešil i Nejvyšší správní soud. Vzhledem k chybějící právní úpravě sportovci uzavírají s kluby takzvané inominátní smlouvy dle § 1746 odst. 2 OZ, kde je uvedeno, že „*strany mohou uzavřít i takovou smlouvu, která není zvláště jako typ smlouvy*

⁵⁷ MAISNER, M., DOUBRAVA P., JANÁK, J., VLACHOVÁ, B., DOMBROVSKÁ, M. *Základy sportovního práva*. Praha: C. H. Beck, 2019, str. 23.

⁵⁸ MAISNER, M., DOUBRAVA P., JANÁK, J., VLACHOVÁ, B., DOMBROVSKÁ, M. *Základy sportovního práva*. Praha: C. H. Beck, 2019, str. 23.

⁵⁹ MAISNER, M., DOUBRAVA P., JANÁK, J., VLACHOVÁ, B., DOMBROVSKÁ, M. *Základy sportovního práva*. Praha: C. H. Beck, 2019, str. 23.

⁶⁰ MORÁVEK, J., ŠTEFKO, M. *Profesionální sportovci v kolektivních sportech*. In: *Časopis pro právní vědu a praxi*. Brno: Masarykova Univerzita, 2013, č. 3., str. 354.

upravena“.⁶¹ Na tomto místě je vhodné zmínit, že „hráčská smlouva“ mezi sportovcem a klubem je natolik specifická, že by si samostatnou právní úpravu jistě zasloužila (nemluvě o velkém množství profesionálních sportovců, kterých by se tato úprava týkala a kterým by usnadnila profesní život).

Dle § 420 odst. 1 OZ je podnikatelem ten, kdo samostatně vykonává na vlastní účet a odpovědnost výdělečnou činnost živnostenským nebo obdobným způsobem se záměrem činit tak soustavně za účelem dosažení zisku.⁶² Aby mohl fotbalista získat status OSVČ, musí splnit podmínky uvedené v zákoně č. 455/1991 Sb., o živnostenském podnikání. Ten živnost definuje takto: „*Živností je soustavná činnost provozovaná samostatně, vlastním jménem, na vlastní odpovědnost, za účelem dosažení zisku a za podmínek stanovených tímto zákonem.*“⁶³ V témže zákoně je v § 9 uvedeno dělení na živnosti ohlašovací (zde stačí pouze ohlášení) a koncesované (zde je potřeba povolení od státu). Ohlašovací živnosti se dále dělí na řemeslné, vázané a volné. Činnost profesionálního fotbalisty spadá do kategorie živnosti ohlašovací volné, tudíž nepotřebuje žádné povolení od státu a nemusí prokazovat žádnou odbornou způsobilost.⁶⁴ Úprava živnosti volné je obsažena v příloze č. 4 zákona o živnostenském podnikání. Volná živnost má jediný předmět podnikání, kterým je „*výroba, obchod a služby neuvedené v přílohách 1 až 3 živnostenského zákona.*“⁶⁵ Dále jsou zde specifikovány obory činností, které do živnosti volné náleží. Pro tuto práci je podstatný bod 74. – „*Provozování tělovýchovných a sportovních zařízení a organizování sportovní činnosti.*“⁶⁶ Tento bod je dále rozvinut v nařízení vlády č. 278/2008 Sb., o obsahových náplních jednotlivých živností, kde je mimo jiné uvedeno: „*... Činnost výkonných sportovců, případně rozhodčích, provozovaná samostatně a za účelem dosažení zisku...*“⁶⁷ Pokud tedy profesionální sportovec provozuje svou činnost živnostenským způsobem, činí tak na základě ohlášení živnosti volné, v oboru činnosti provozování tělovýchovných a sportovních zařízení a organizování sportovní činnosti.

Stejně jako postavení sportovce jako zaměstnance je specifické i postavení sportovce jako podnikatele, což s sebou přináší určité nejasnosti. Některé znaky podnikání jsou u sportovců potlačeny. Atribut samostatnosti je výrazně potlačen v situaci, kdy sportovec

⁶¹ § 1746 odst. 2 zákona č. 89/2012 Sb., občanský zákoník

⁶² § 420 odst. 1 zákona č. 89/2012 Sb., občanský zákoník

⁶³ § 2 zákona č. 455/1991 Sb., o živnostenském podnikání

⁶⁴ Zákon č. 455/1991 Sb., o živnostenském podnikání

⁶⁵ Příloha č. 4 zákona č. 455/1991 Sb., o živnostenském podnikání

⁶⁶ Příloha č. 4 zákona č. 455/1991 Sb., o živnostenském podnikání

⁶⁷ Příloha č. 4 nařízení vlády č. 278/2008 Sb., o obsahových náplních jednotlivých živností

provozuje svou činnost za určitý klub. Například fotbalista působící v určitém klubu může těžko sám rozhodovat o tom, zda nastoupí do zápasu, zda se zúčastní tréninku, jak bude trénink vypadat či jestli bude respektovat pokyny trenéra a vedení klubu. V případě kolektivních sportů je problematická také otázka výkonu činnosti vlastním jménem, jelikož výkony jednotlivce jsou součástí výkonů celého týmu a činnost je vykonávána pod jménem sportovního klubu.⁶⁸ Dalším příkladem je prvek vlastní odpovědnosti (tzv. podnikatelského rizika). Na straně jedné je sportovec nucen plnit ustanovení smlouvy o udržování a budování dobré fyzické kondice a zdržet se určitých rizikových aktivit, přičemž může být v případě porušení těchto ustanovení sankcionován ze strany klubu, na straně druhé má po dobu trvání smlouvy zajištěn fixní příjem, díky čemuž je problematické hovořit o podnikatelském riziku jako takovém.⁶⁹ Nejvyšší správní soud ovšem konstatoval, že „*povaha hráčské činnosti pro sportovní klub její smluvní zakotvení formou samostatné výdělečné činnosti rozhodně nevyklučuje, přičemž se tento závěr opírá i o faktickou situaci, kdy je v praxi obecně akceptováno, že profesionální sportovec může z daňového hlediska působit též jako OSVČ*“.⁷⁰

Problémem souvisejícím s postavením sportovce jako podnikatele a zdanění jeho příjmů ze sportovní činnosti se již také zabýval i Nejvyšší správní soud. V roce 2017 se až k Nejvyššímu správnímu soudu dostal spor bývalého profesionálního fotbalisty Davida Lafaty s finančním úřadem. Lafata v daňovém přiznání uplatnil paušálně vynaložené náklady ve výši 60 % z příjmů jako živnostník, což finanční úřad označil za chybu a doměřil Lafatovi daň jako vykonavateli nezávislého povolání, kde lze uplatnit pouze paušálně vynaložené náklady ve výši 40 % z příjmů.⁷¹ Spor se tedy týkal otázky, zda lze příjmy ze sportovní činnosti považovat za příjmy ze živnostenského podnikání ve smyslu § 7 odst. 1, písm. b) zákona č. 586/1992 Sb., o daních z příjmů, či zda je nutné postupovat dle § 7 odst. 2, písm. b) téhož zákona a tyto příjmy danit jako příjmy z výkonu nezávislého povolání (pro

⁶⁸ AK SMĚJA. *Je výkon činnosti profesionálního fotbalisty činností nezávislou a samostatnou aneb může být kolektivní sportovec živnostníkem?* [online]. [cit. 13. 11. 2024]. Dostupné z: <https://aksmeja.cz/vykon-cinnosti-profesionalniho-fotbalisty-cinnosti-nezavislou-samostatnou-aneb-muze-byt-kolektivni-sportovec-zivnostnikem/>

⁶⁹ MAISNER, M., DOUBRAVA P., JANÁK, J., VLACHOVÁ, B., DOMBROVSKÁ, M. *Základy sportovního práva*. Praha: C. H. Beck, 2019, str. 25.

⁷⁰ RADOSTOVÁ, K., CHIZZOLA, P. *Právní postavení fotbalisty – zaměstnanec nebo osoba samostatně výdělečně činná?* In: KUKLÍK, J. a kol.. *Sportovní právo*. Praha: Auditorium. 2012. str. 174.

⁷¹ MÁDL, L. *David Lafata uspěl u soudu. Přelomový rozsudek dovoluje sportovcům danit příjmy jako živnostníci, zaplatí tak méně*. [online]. [cit. 9. 11. 2024]. Dostupné z: <https://byznys.hn.cz/c1-65799200-david-lafata-uspel-u-soudu-prelomovy-rozsudek-dovoluje-sportovcum-danit-prijmy-jako-zivnostnikum-zaplati-tak-mene>

profesionální sportovce je tento rozdíl zásadní, jelikož v prvním případě lze uplatnit paušálně vynaložené náklady ve výši 60 % z příjmů a ve druhém pouze ve výši 40 %). NSS rozhodl, že vzhledem k neexistenci jasné právní úpravy lze danit příjmy profesionálních sportovců oběma uvedenými způsoby.⁷² Tento rozsudek je tedy v otázce zdanění sportovců klíčový, jelikož jasně stanovil, že profesionální sportovci mohou danit své příjmy jako živnostníci, což je pro ně finančně výhodnější.

Profesionální sportovní činnost lze tedy vykonávat i jako OSVČ bez nutnosti držení živnostenského oprávnění a v tom případě se výkon této činnosti posuzuje jako výkon nezávislého povolání, které není živností. Tato varianta je ovšem pro sportovce daňově nevýhodná, proto ji budou využívat především nezletilí sportovci, kteří uzavřeli profesionální smlouvu a nejsou schopni splnit podmínku plné svéprávnosti.

2.3 Nezletilí profesionální sportovci

Tato práce je zaměřena na problematiku postavení profesionálních fotbalistů z hlediska pracovního práva. Dle názoru autora je ovšem vhodné zmínit i téma mladistvých sportovců, jelikož fotbalové kluby velice často uzavírají profesionální smlouvy i s fotbalisty, kteří ještě nedosáhli plnoletosti.

Sport má na děti a mladistvé jistě pozitivní účinky. Pohyb je pro děti zdravý a důležitý, rovněž zde vznikají sociální vazby a dítě se včleňuje do kolektivu. V případě, že dítě nebo mladistvý provozuje sportovní aktivity pod vedením trenéra, učí se tím respektu k autoritám a dodržování daných pravidel. Existuje ovšem i druhá stránka věci, která může mít na děti a mladistvé i negativní vliv. Jednou z nich je v dnešní době všudypřítomný tlak na výkon, který může méně odolné jedince tlačit na hranu, někdy i za hranu jejich fyzických a psychických sil, což pro správný vývoj dítěte není žádoucí. Enormní tlak na dítě vytváří často trenéři, ale také rodiče, kteří touží mít doma sportovní hvězdy. Často se tak bohužel děje i na úkor školy, takže mladiství sportovci na popud svých rodičů zanedbávají vzdělání.⁷³ Další úskalí mohou přinášet podpisy profesionálních smluv mladistvými sportovci, kteří ve velmi nízkém věku přijdou k značnému množství peněz, dostanou se pod tlak ze strany klubu, se kterým smlouvu podepsali a jsou nuceni dospívat dříve než jejich vrstevníci.

⁷² Rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 13. 7. 2017, sp. zn. 6 Afs 278/2016-54

⁷³ CIHELKOVÁ, B., *Mali Jágrové. Přibývá ambiciózních rodičů, kteří chtějí mít ze svých dětí mistry.* [online]. [cit. 9. 11. 2024]. Dostupné z: https://www.lidovky.cz/orientace/veda/mali-jagrove-pribyva-ambicioznich-rodicu-kteri-chteji-mit-ze-svych-deti-mistry.A160315_150918_ln-sport-hokej_ELE

Podpisování profesionálních smluv s mladistvými sportovci není v dnešní době nijak ojedinělé. Sportovní kluby si tak pojišťují své nejtalentovanější mladé hráče, aby jim neodešli ke konkurenci.

Z hlediska práva je nutné tyto mladistvé sportovce chránit. Vzhledem k tomu, že v českém právním řádu není věnována pozornost ani dospělým profesionálním sportovcům, nepřekvapí, že se zde nevyskytuje ani žádná speciální úprava postavení dětí a mladistvých sportovců. U problematiky dětí a mladistvých sportovců je nutné vycházet především z Úmluvy o právech dítěte, již Česká republika ratifikovala, zákona č. 89/2012 Sb., občanského zákoníku, zákona č. 453/2004 Sb., o zaměstnanosti a zákona č. 262/2006 Sb., zákoníku práce.

Úplným základem je Úmluva o právech dítěte, která je součástí českého právního řádu od roku 1991. K provádění této úmluvy byl založen v roce 1995 Mezinárodní institut práv dětí, který se mimo jiné zaměřil i na práva dětí ve sportu. V roce 2010 zveřejnil tento institut Chartu práv dítěte ve sportu, kde jsou promítnuty zásady Úmluvy o právech dítěte související se sportem do konkrétních norem. Charta vychází především z článku 31 Úmluvy, který upravuje témata sportu blízka – právo na odpočinek, volnočasové aktivity, hru, rekreační aktivitu, právo na účast na uměleckém a kulturním životě. Charta zaručuje dětským sportovcům například právo na výběr a nediskriminaci, svobodu sdružovat se, právo na hru, právo provozovat sport podle svých schopností, právo na odpočinek, na vzdělání, na zdraví, na ochranu nebo nebyť využíván (vytěžován). Tento dokument si mimo jiné klade za cíl zamezit extrémnímu zacházení s dětmi při budování sportovní kariéry, jak ze strany trenérů, tak rodičů. Její normy mají dětské sportovce proti nadměrné zátěži a zneužívání všeho druhu chránit.⁷⁴

Dle zákona č. 89/2012 Sb., občanského zákoníku je výkon závislé práce nezletilých mladších patnácti let nebo nezletilých, kteří nedokončili povinnou školní docházku, zakázán. Tito nezletilí ovšem mohou vykonávat uměleckou, kulturní, reklamní a také sportovní činnost za podmínek stanovených jiným právním předpisem (v tomto případě zákonem č. 453/2004 Sb., o zaměstnanosti). Naopak nezletilý, který dovršil patnáct let, se dle jiného právního předpisu k výkonu závislé práce zavázat může za podmínky, že den nástupu do práce nesmí předcházet dni ukončení povinné školní docházky.⁷⁵

⁷⁴ MAISNER, M., DOUBRAVA P., JANÁK, J., VLACHOVÁ, B., DOMBROVSKÁ, M. *Základy sportovního práva*. Praha: C. H. Beck, 2019, str. 29 - 33.

⁷⁵ § 34 - 35 zákona č. 89/2012 Sb., občanský zákoník

Podmínky sportovní činnosti dítěte jsou uvedeny v § 121 – 124 zákona č. 453/2004 Sb., o zaměstnanosti. Pro účely tohoto zákona se dítětem rozumí fyzická osoba mladší patnácti let nebo starší patnácti let, pokud nemá ukončenou povinnou školní docházku, a to až do doby jejího ukončení. Dítě může vykonávat sportovní činnost pouze v případě, že je vykonávána pro fyzickou nebo právnickou osobu, která má tuto činnost v předmětu své činnosti, je přiměřena jeho věku, není pro něj nebezpečná, nebrání jeho vzdělávání nebo docházce do školy a účasti na výukových programech, nepoškozuje jeho zdravotní, tělesný, duševní, morální nebo společenský rozvoj. Nad to je třeba, aby dítě získalo povolení od úřadu práce, přičemž žádost o toto povolení podává zákonný zástupce dítěte spolu s lékařským posudkem, že je dítě schopno vykonávat konkrétní sportovní činnosti.⁷⁶ Provozovatel činnosti je povinen zajistit soustavný dohled způsobilou osobou v době dohodnuté pro činnost dítěte, případně i při dopravě na ni, pokud ho nevykonává zákonný zástupce nebo opatrovník a vhodné podmínky odpovídající charakteru činnosti, kterou bude dítě vykonávat. Sportovní činnost dítěte musí být povolena na základě písemné žádosti podané zákonným zástupcem či opatrovníkem dítěte krajskou pobočkou úřadu práce. V § 123 jsou poté uvedena omezení, která musí provozovatel činnosti respektovat. Jedná se například o maximální délku výkonu činnosti, dobu odpočinku či denní dobu, kdy dítě smí činnost vykonávat.⁷⁷

Mladiství, kteří ukončili povinnou školní docházku a dovršili věk patnáct let, nabývají pracovní právní způsobilost, jsou zde ovšem značná omezení. Zaměstnavatelé jsou povinni vytvářet příznivé podmínky pro všestranný rozvoj tělesných a duševních schopností mladistvých zaměstnanců a mohou je zaměstnávat pouze pracemi přiměřenými jejich fyzickému a rozumovému vývoji. Mladiství například nesmějí vykonávat práci přesčas a v noci, dále jim musí být poskytnuta nejméně třicetiminutová přestávka na jídlo a oddech nejdéle po čtyřech a půl hodinách nepřetržité práce a nepřetržitý odpočinek v týdnu nesmí činit u mladistvého zaměstnance méně než 48 hodin. Z hlediska sportu je výrazné také omezení, kdy je zakázáno zaměstnávat mladistvé zaměstnance pracemi, při nichž jsou vystaveni zvýšenému nebezpečí úrazu, což při výkonu sportovní činnosti zcela jistě jsou.⁷⁸ Tyto podmínky v souhrnu zaměstnávání mladistvého sportovce jako zaměstnance prakticky vylučují.

⁷⁶ LINDOVÁ, J. *Právní postavení mladistvého profesionálního sportovce v České republice*. In: PICHRT, J. (ed.) *Sport a (nejen) pracovní právo*. Praha: Wolters Kluwer ČR, 2014, str. 244 - 245.

⁷⁷ § 121 - 123 zákona č. 453/2004 Sb., o zaměstnanosti

⁷⁸ § 88, 92, 243 - 246 zákona č. 262/2006 Sb., zákoník práce

Mladiství sportovci mohou mít také postavení OSVČ, i zde ovšem platí jistá omezení. Prvním problémem je, že mladistvý sportovec nemá plnou svéprávnost, což se projevuje v otázkách uzavírání smluv. Tento problém ovšem může odpadnout, pokud byla dítěti staršímu šestnácti let přiznána svéprávnost soudem. Plná svéprávnost je také jednou z podmínek k provozování samostatné výdělečné činnosti živnostenským způsobem podle živnostenského zákona. I tento problém lze však vyřešit, jelikož oprávnění je možné získat po ukončení povinné školní docházky s přivolením zákonného zástupce a soudu. Možnost provozovat sportovní činnost na základě živnosti i před dovršením osmnácti let věku tedy reálně existuje.⁷⁹

⁷⁹ MAISNER, M., DOUBRAVA P., JANÁK, J., VLACHOVÁ, B., DOMBROVSKÁ, M. *Základy sportovního práva*. Praha: C. H. Beck, 2019, str. 25 - 26.

3. Závislá práce dle zákoníku práce

Cílem této práce je analyzovat právní postavení profesionálních fotbalistů a na základě této analýzy se pokusit odpovědět na otázku, zda by toto povolání mohlo naplňovat znaky závislé práce, a tím pádem by se dalo podřadit pod režim zákoníku práce. Pokud by tomu tak bylo, mohl by se v budoucnu vztah mezi klubem a fotbalistou změnit na vztah zaměstnavatele a zaměstnance, z čehož by mohla profesionálním fotbalistům vyplývat zákonná ochrana jakožto slabší strany. Pro zodpovězení této otázky je důležité definovat závislou práci z hlediska zákoníku práce a jednotlivé znaky a podmínky závislé práce porovnat s praktickým výkonem povolání profesionálního fotbalisty.

3.1 Definice závislé práce

První legální definice závislé práce se v českém právním řádu objevuje v zákoně č. 262/2006 Sb., zákoníku práce. Do konce roku 2011 zde byla v § 2, odst. 4 závislá práce vymezena následovně:

„Za závislou práci, která je vykonávána ve vztahu nadřízenosti zaměstnavatele a podřízenosti zaměstnance, se považuje výlučně osobní výkon práce zaměstnance pro zaměstnavatele podle pokynů zaměstnavatele, jeho jménem, za mzdu, plat nebo odměnu za práci, v pracovní době nebo jinak stanovené nebo dohodnuté době na pracovišti zaměstnavatele, popřípadě na jiném dohodnutém místě, na náklady zaměstnavatele a na jeho odpovědnost.“⁸⁰

Tato definice byla ovšem částí odborné veřejnosti kritizována, jelikož nebyla schopna zcela obsáhnout všechny druhy zaměstnání.⁸¹ Vzhledem k tomu, že zmíněná definice nebyla vyhovující, byla k 1. 1. 2012 nahrazena prostřednictvím novely zákoníku práce č. 365/2011 Sb. Od tohoto data je závislá práce vymezena v § 2 zákoníku práce, který stanovuje, že:

„(1) Závislou prací je práce, která je vykonávána ve vztahu nadřízenosti zaměstnavatele a podřízenosti zaměstnance, jménem zaměstnavatele, podle pokynů zaměstnavatele a zaměstnanec ji pro zaměstnavatele vykonává osobně.“

⁸⁰ § 2 odst. 4 zákoníku práce ve znění účinném od 8. 7. 2011 do 31. 12. 2012.

⁸¹ PICHRT, J. In: BĚLINA, M., PICHRT, J. a kol. *Pracovní právo. 7. doplněné a podstatně přepracované vydání.* Praha: C. H. Beck, 2017, str. 65.

(2) *Závislá práce musí být vykonávána za mzdu, plat nebo odměnu za práci, na náklady a odpovědnost zaměstnavatele, v pracovní době na pracovišti zaměstnavatele, popřípadě na jiném dohodnutém místě.*“⁸²

Vymezení závislé práce zde bylo rozděleno do dvou odstavců. V prvním odstavci jsou definovány znaky závislé práce, tedy vztah nadřízenosti a podřízenosti mezi zaměstnavatelem a zaměstnancem, dále výkon práce jménem zaměstnavatele, dle pokynů zaměstnavatele a nutnost vykonávat práci osobně zaměstnancem. Ve druhém odstavci pak dle judikatury Nejvyššího správního soudu nejsou uvedeny další definiční znaky závislé práce, ale spíše podmínky jejího výkonu.⁸³

Závislá práce může být dle § 3 zákoníku práce vykonávána pouze v základním pracovněprávním vztahu, není-li upravena zvláštními právními předpisy (například zákon č. 234/2014 Sb., o státní službě). Těmito vztahy jsou pracovní poměr a právní vztahy založené dohodami o pracích konaných mimo pracovní poměr (dohoda o provedení práce a dohoda o pracovní činnosti). V následujících podkapitolách bude zaměřena pozornost na jednotlivé znaky závislé práce a bude posouzena jejich aplikovatelnost na povolání profesionálního fotbalisty.

3.1.1 Definiční znaky závislé práce z hlediska profesionálního sportovce

Mezi definiční znaky závislé práce patří výše zmíněná nadřízenost zaměstnavatele a podřízenost zaměstnance, výkon práce jménem zaměstnavatele dle jeho pokynů a osobní výkon práce zaměstnavatelem.

Vztah nadřízenosti a podřízenosti a s ním související výkon práce dle pokynů zaměstnavatele je jedním z nejdůležitějších znaků závislé práce. Prakticky to znamená, že „*zaměstnavatel kontroluje nebo má právo kontrolovat, co zaměstnanec dělá, respektive způsob, jakým to zaměstnanec dělá, včetně způsobu, místa práce a doby konání práce*“.⁸⁴ V kolektivním sportu, jaký fotbal je, musí hráči respektovat pravidla nastavená klubem, mají stanovené termíny tréninků a zápasů, musí dodržovat životosprávu, trénovat v oblečení a s pomůckami určenými kluby a především pak poslouchat pokyny trenéra. Trenér a vedení

⁸² § 2 zákona č. 262/2006 Sb., zákoník práce

⁸³ BĚLINA, T. *Jsou právní vztahy profesionálních sportovců závislou prací?* In: PICHRT, J. ed. *Sport a (nejen) pracovní právo*. Praha: Wolters Kluwer, 2014, str. 67.

⁸⁴ ŠTEFKO, M. *Vymezení závislé a nelegální práce*. Praha: Univerzita Karlova v Praze, Právnická fakulta, 2013, str. 199.

klubu také rozhodují o tom, který hráč bude hrát na jakém postu, nikoliv hráči samotní.⁸⁵ Pokud pravidla a pokyny hráči nerespektují, mohou přijít ze strany klubu sankce.⁸⁶ Nejvyšší správní soud ve svém rozhodnutí říká, že „vztah podřízenosti zaměstnance vůči zaměstnavateli představuje subjektivní kategorii, kdy je rozhodující, zda zaměstnanec sám vnímá své postavení jako podřízené“.⁸⁷ Toto subjektivní vnímání jasně dokresluje ve fotbale zažité úsloví „žádný hráč není víc než klub“, z čehož je jasné, že sami hráči vnímají své postavení jako podřízené. Vše výše uvedené také jasně vyplývá z webových stránek FAČR, kde je umístěna vzorová smlouva profesionálního fotbalisty. V ustanoveních o povinnostech hráče se zde mimo jiné píše, že hráč se zavazuje podřídit se stanovenému časovému a organizačnímu režimu vyplývajícím z účasti klubu v jednotlivých soutěžích, dále pak dodržovat pokyny trenérů a členů realizačního týmu, dodržovat veškeré pokyny a vnitřní předpisy klubu, podřízovat se rozhodnutím orgánů a managementu klubu nebo dodržovat denní rozpis povinností hráče vydaný klubem.⁸⁸ Na základě všeho výše uvedeného lze soudit, že znak nadřízenosti a podřízenosti je v tomto případě naplněn.

Dalším znakem je výkon práce jménem zaměstnavatele. Tento znak by se mohl jevit jako nejslabší, vzhledem k tomu, že hráči hrají se svým číslem a jmenovkou na zádech a svými výkony si říkají o další možné angažmá. Někteří odborníci právě na tento problém naráží a uvádějí, že výsledky, postavení v tabulce a trofeje jsou připisovány klubu, ale výkony, góly a asistence jsou připisovány jednotlivým hráčům, kteří na jejich základě budují svou kariéru.⁸⁹ Dle autora lze ovšem tuto situaci srovnat s budováním pracovní kariéry mimo sportovní prostředí. Například pokud je ve firmě schopný manažer a o jeho dovednostech se v odvětví, ve kterém se pohybuje, dozví jiná firma, která se rozhodne ho oslovit s pracovní nabídkou na základě jím odvedené práce, jedná se o totožnou situaci, kdy si svými “výkony“ řekl o lepší pracovní nabídku.

Faktem tedy je, že hráči hrají v dresech klubu, kde má klub svůj znak, klubové barvy a symboly, a hráči tak vystupují jménem klubu a společně vyhrávají i prohrávají. Ve

⁸⁵ PICHRT, J. *Profesionální sportovec zaměstnancem*. In: PICHRT, J. *Sport a (nejen) pracovní právo*. Praha: Wolters Kluwer, 2014, str. 19 - 20.

⁸⁶ PAPOUŠEK, M. *Postavení profesionálního sportovce dle českého právního řádu* [online]. [cit. 20. 11. 2024]. Dostupné z: <https://www.pravniprostor.cz/clanky/ostatni-pravo/postaveni-profesionalniho-sportovce-dle-ceskeho-pravniho-radu>

⁸⁷ Rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 13. února 2014, sp. zn. 6 Ads 46/2013-135

⁸⁸ Fotbalová asociace ČR. Metodický pokyn Legislativně právního oddělení FAČR č. 2/2016 – Vzory profesionálních smluv. [online]. [cit. 20. 11. 2024]. Dostupné z: <https://www.fotbal.cz/facr/uredni-deska-predpisy/65?category=5>

⁸⁹ BĚLIŇA, T. *Jsou právní vztahy profesionálních sportovců závislou prací?* In: PICHRT, J. ed. *Sport a (nejen) pracovní právo*. Praha: Wolters Kluwer, 2014, str. 69.

smlouvách mají hráči velmi často zanesenou i povinnost spolupracovat v rámci propagace klubu, kdy se musí „*povinně zúčastňovat společenských akcí, vystupovat na veřejnosti, a to zejména v masových sdělovacích prostředcích, při tréninku a soustředěních v oblečení, obuvi a jiných viditelných součástech oděvu způsobem stanoveným klubem*“.⁹⁰ Hráči rovněž dávají klubům souhlas s využitím jejich osobnostních práv k marketingovým účelům, kdy jsou vyobrazeni na stadionech, různých plakátech, letácích či promo videích klubu.⁹¹

Posledním definičním znakem závislé práce je osobní výkon práce zaměstnancem. Dle § 38 zákoníku práce má zaměstnanec povinnost podle pokynů zaměstnavatele konat osobně práce podle pracovní smlouvy. Naplnění tohoto znaku je v případě profesionálního fotbalisty jistě nesporné, ba naopak ještě silnější než v mnoha jiných povoláních, jako je například prodavačka či skladník. Kluby si hráče vybírají a smlouvy s nimi uzavírají právě na základě jejich individuálních schopností a dovedností, přičemž je nemyslitelné, že by se při tréninku či zápase nechal hráč někým zastoupit.

3.1.2 Podmínky výkonu závislé práce z hlediska profesionálního sportovce

Podmínkami výkonu závislé práce se dle výkladu Nejvyššího správního soudu rozumí výkon práce za mzdu, plat nebo odměnu za práci, a to na náklady a odpovědnost zaměstnavatele, vykonávané v pracovní době na pracovišti zaměstnavatele či na jiném dohodnutém místě.

Základní podmínkou výkonu závislé práce je odměňování zaměstnance za vykonanou práci. V problematice odměňování se smlouvy profesionálních fotbalistů od smluv uzavíraných se zaměstnanci dle ustanovení zákoníku práce diametrálně liší. V zákoníku práce je odměňování za práci upraveno v části šesté, kde se nacházejí ustanovení týkající se mzdy, platu a odměn z dohody. Pro pracovní právo je typické odměňování na základě tarifů, odpracovaných hodin nebo splnění určitých úkolů. Odměna profesionálních fotbalistů se obvykle skládá z několika složek a platebních podmínek, které mají upraveny ve smlouvě. Tyto složky jsou obvykle dvě, základní a výkonnostní, která má hráče motivovat k lepším výkonům⁹² (na tomto místě je ovšem dobré podotknout, že i v běžných pracovněprávních vztazích se motivační složka objevuje). Základní měsíční odměna se

⁹⁰ Fotbalová asociace ČR. Metodický pokyn Legislativně právního oddělení FAČR č. 2/2016 – Vzory profesionálních smluv. [online]. [cit. 20. 11. 2024]. Dostupné z: <https://www.fotbal.cz/facr/uredni-deska-predpisy/65?category=5>

⁹¹ TOMŠEJ, J. „Pracovní“ úrazy profesionálních sportovců. In: PICHRT, J. ed. *Sport a (nejen) pracovní právo*. Praha: Wolters Kluwer, 2014, s. 261.

⁹² Rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 29. listopadu 2011, sp. zn. 2 Afs 16/2011-78.

nemění, zatímco výkonnostní se odvíjí od výkonu samotného hráče i toho, jak se daří celému týmu. Ve smlouvách se pravidelně objevují odměny za vítězství či remízy, góly, asistence, odměny za umístění v tabulce na konci ročníku či za odehrané minuty. Systém odměňování je současně doplněn také pokutami za porušení hráčských povinností.⁹³ Obecná podmínka odměňování za vykonanou práci je zde nicméně také bezpochyby splněna.

Další podmínku výkonu závislé práce je výkon práce na náklady a odpovědnost zaměstnavatele. Dle zákoníku práce patří mezi povinnosti zaměstnavatele nahradit zaměstnanci výdaje, které mu vzniknou v souvislosti s výkonem práce, jako jsou například cestovní náhrady.⁹⁴ Jak je uvedeno ve vzorové smlouvě na stránkách FAČR, klub má povinnost na své náklady a odpovědnost vytvářet příznivé podmínky pro trénink, regeneraci, rehabilitaci, stravování a denní režim, dále pak zajistit kvalitní lékařskou a terapeutickou službu a zajišťovat stravu a ubytování v době zájezdu k utkáním nebo na soustředěních. Dále je pak klub povinen poskytnout hráči sportovní potřeby k tréninkům a utkáním a zajistit jejich udržování a obměnu.⁹⁵ Sportovní kluby tyto věci na své náklady zpravidla zajišťují, ovšem neřídka dochází v praxi k situacím, kdy jsou některé z těchto nákladů zpětně fakturovány samotným hráčům.⁹⁶ Obecně však lze říci, že většinu nákladů nese klub a i tato podmínka je tedy splněna.

V každé pracovní smlouvě uzavřené dle zákoníku práce musí být alespoň rámcově specifikováno místo výkonu práce. Každý klub má své zázemí, kde se nachází tréninkové centrum, posilovny či prostory pro regeneraci a dále má každý klub také stadion, kde hraje domácí zápasy. V rámci domácí soutěže či evropských pohárů vyjíždí kluby také na stadiony soupeřů odehrát venkovní zápasy. Všechna tato místa se ovšem dají považovat za pracoviště zaměstnavatele.⁹⁷ Toto dokládá i rozhodnutí Nejvyššího soudu, kdy ten konstatuje, že mezi účastníky pracovněprávního vztahu může být dohodnuto více míst výkonu práce a v takovém případě je to zaměstnavatel, kdo určuje, ve kterém z více sjednaných míst výkonu

⁹³ Fotbalová asociace ČR. Metodický pokyn Legislativně právního oddělení FAČR č. 2/2016 – Vzory profesionálních smluv. [online]. [cit. 22. 11. 2024]. Dostupné z: <https://www.fotbal.cz/facr/uredni-deska-predpisy/65?category=5>

⁹⁴ ŠTEFKO, M. *Pracovní právo v kontextu občanského práva: analýza limitů podpůrné působnosti obecného občanského práva v pracovněprávních vztazích*. Praha: Auditorium, 2012, str. 42.

⁹⁵ Fotbalová asociace ČR. Metodický pokyn Legislativně právního oddělení FAČR č. 2/2016 – Vzory profesionálních smluv. [online]. [cit. 22. 11. 2024]. Dostupné z: <https://www.fotbal.cz/facr/uredni-deska-predpisy/65?category=5>

⁹⁶ BĚLINA, T. *Jsou právní vztahy profesionálních sportovců závislou prací?* In: PICHRT J. (ed.). *Sport a (nejen) pracovní právo*. Praha: Wolters Kluwer ČR, 2014, s. 71.

⁹⁷ BĚLINA, T. *Jsou právní vztahy profesionálních sportovců závislou prací?* In: PICHRT J. (ed.). *Sport a (nejen) pracovní právo*. Praha: Wolters Kluwer ČR, 2014, s. 70.

práce (na kterém pracovišti) bude zaměstnanec konat práci; na tom nic nemění, že i jednotlivá sjednaná místa výkonu práce mohou sestávat z více pracovišť.⁹⁸ Ostatně i zákoník práce dává možnost sjednat v pracovní smlouvě vícero míst výkonu práce s tím, že zaměstnavatel určí kdy a v kterém místě má být práce vykonávána.⁹⁹ Podmínka určení místa výkonu práce je tedy také splněna.

Poslední a nejvíce problematickou podmínkou z hlediska výkonu sportovní činnosti je výkon práce v pracovní době a s ním související instituty zákoníku práce, které budou popsány v kapitole níže. Režim profesionálního fotbalisty z hlediska pracovní doby se dá pod ustanovení zákoníku práce podřadit jen velmi těžko. „Pracovní dobu“ fotbalistů ovlivňuje celá řada faktorů, jako je například délka zápasu, kdy ten může dojít do prodloužení či do penaltového rozstřelu, dále pak to, zda jsou trenérem nařízeny jednofázové či dvoufázové tréninky, délka těchto tréninků určená trenérem nebo například to, když tým postupuje turnajem, a odehraje tím pádem více zápasů.

3.2 Problematická aplikovatelnost některých institutů zákoníku práce

Jak bylo výše uvedeno, činnost profesionálního fotbalisty naplňuje znaky závislé práce a až na několik problematických institutů zákoníku práce dle názoru autora lze tuto profesi podřadit pod režim zákoníku práce. Následující podkapitola se bude zabývat právě těmito problematickými instituty, které aplikaci zákoníku práce na vztah profesionálního sportovce a klubu brání.

Aplikovatelností některých institutů zákoníku práce se zabýval ve svém rozsudku ze dne 29. listopadu 2011, č. j. 2 Afs 16/2011-78 Nejvyšší správní soud, který zde přímo vyjmenovává, že specifická činnost profesionálního sportovce v probíhající sezóně je těžko slučitelná s takovými instituty, jako jsou například pracovní doba, nepřetržitý odpočinek mezi dvěma směny, přestávky v práci na jídlo a oddech, dny pracovního klidu nebo práce přesčas.¹⁰⁰

3.2.1 Pracovní doba a doba odpočinku

Pracovní dobou se rozumí časový úsek, během něhož zaměstnanec vykonává práci pro zaměstnavatele. S pracovní dobou nedílně souvisí i doba odpočinku, kdy zaměstnanec

⁹⁸ Rozsudek Nejvyššího soudu ze dne 19. července 2016, sp. zn. 21 Cdo 2680/2015.

⁹⁹ § 34 odst. 1, písm. a) zákona č. 262/2006 Sb., zákoník práce

¹⁰⁰ Rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 29. listopadu 2011, sp. zn. 2 Afs 16/2011-78.

nepracuje. V zákoníku práce je mnoho omezení, která se týkají maximální délky pracovní doby, rozvržení pracovní doby, práce přesčas, minimální doby odpočinku mezi směnami a dalších. Tato ustanovení mají kogentní povahu a chrání zaměstnance jakožto slabší stranu smlouvy, aby nedocházelo k jejich přetěžování.¹⁰¹ Pracovní doba je zákoníkem práce stanovena na 40 hodin týdně, přičemž bývá rozvržena do pětidenního pracovního týdne. Toto lze v profesionálním fotbale jen velmi těžko dodržet vzhledem k tomu, že zápasy se hrají obvykle o víkend. Zaměstnavatel je dále povinen vypracovat písemný rozvrh týdenní pracovní doby a seznámit s ním zaměstnance nejpozději dva týdny předem (pokud se s ním nedohodne na kratší lhůtě), což může být například v případě postupu týmu dále turnajem či potřeby mimořádných tréninků problém.

Dalším ustanovením, které by mohlo v praxi působit problémy, je ustanovení o denním odpočinku, kdy je zaměstnavatel povinen poskytnout zaměstnanci nepřetržitý denní odpočinek v trvání alespoň 11 hodin během 24 hodin po sobě jdoucích. Tuto dobu sice lze zkrátit na 8 hodin, ovšem s tím, že mu bude doba odpočinku následně prodloužena. V praxi mohou být těžko proveditelné také povinné přestávky na jídlo a oddech.¹⁰² Jak bylo zmíněno výše, vzhledem k povaze sportovní činnosti nelze určit pracovní dobu profesionálního sportovce. Hráč musí být připraven a k dispozici i s ohledem na to, v jaké fázi se sezóna právě nachází. V hlavní fázi hráči absolvují i několik vícefázových tréninků týdně, mají předzápasové tréninky, zápasy, akce se sponzory a další aktivity, a proto je dodržení ustanovení o pracovní době a nepřetržitém odpočinku takřka nespílitelné.¹⁰³

3.2.2 Délka pracovního poměru

Dalším těžko aplikovatelným ustanovením je § 39 zákoníku práce týkající se délky pracovního poměru. Dle § 39 odst. 2 lze pracovní poměr na dobu určitou uzavřít maximálně na tři roky s tím, že ode dne vzniku pracovního poměru může být nejvýše dvakrát prodloužen. V prvním odstavci je pak uvedeno, že pracovní poměr je sjednán na dobu neurčitou v případě, kdy nebyla písemně sjednána doba jeho trvání. Toto omezení není z pohledu profesionálních sportovců ani klubů žádoucí. V profesionálním fotbale zpravidla uzavírají kluby s hráči smlouvy pouze na dobu určitou, což je ostatně nařízeno samotnou

¹⁰¹ BOGNÁROVÁ, V. In: BĚLINA, M., PICHRT, J. a kol. *Pracovní právo. 7. doplněné a podstatně přepracované vydání*. Praha: C. H. Beck, 2017, str. 207 - 210.

¹⁰² § 78 - 90 zákona č. 262/2006 Sb., zákoník práce

¹⁰³ MORÁVEK J. *O závislé práci, profesionálním sportu a kompletní sbírce*. [online]. [cit. 23. 11. 2024]. Dostupné z: <https://www.law.muni.cz/sborniky/pracpravo2012/files/009.html>

Fotbalovou asociací ČR. Současně FAČR umožňuje oproti zákoníku práce uzavřít smlouvu až na pět let (u hráčů do 18 let jsou to tři roky).¹⁰⁴

Smlouva na dobu neurčitou by byla ve sportovním prostředí oboustranně nežádoucí. V případě hráčů by hrozilo případné podhodnocení v případě, kdy by se výkony sportovce zlepšovaly. Pro profesionálního sportovce, jehož kariéra je omezena věkem, by uzavření nevýhodné smlouvy na dobu neurčitou mohlo mít velmi negativní ekonomické následky.¹⁰⁵ Pro kluby by byla hrozbou ztráta motivace hráče, který by měl „své jisté“, což by mohlo vést k poklesu jeho výkonnosti, a to je pro kluby nežádoucí. Pokud se na věc podíváme z druhé strany, existují ve fotbalovém prostředí „srdcaři“, kteří spojí celou nebo převážnou část své kariéry s jedním klubem. Poté je naopak nežádoucí, aby počet smluv na dobu určitou, které lze uzavřít mezi hráčem a jedním klubem byl omezen na tři.

Na tuto situaci by ovšem mohla být aplikována výjimka uvedená v § 39 odst. 4 zákoníku práce, kde je uvedeno, že *„jsou-li u zaměstnavatele dány vážné provozní důvody nebo důvody spočívající ve zvláštní povaze práce, na jejichž základě nelze po zaměstnavateli spravedlivě požadovat, aby zaměstnanci, který má tuto práci vykonávat, navrhl založení pracovního poměru na dobu neurčitou, nepostupuje se podle odst. 2 za podmínky, že jiný postup bude těmto důvodům přiměřený...“* V tomto případě se dle názoru autora bude jednat právě o zvláštní povahu práce, na kterou by se právě tato výjimka mohla vztahovat.

3.2.3 Peněžní postihy

Smlouvy profesionálních fotbalistů zpravidla obsahují sankce za porušení smluvní povinnosti, kdy se jednotlivé sankce řídí vnitřními předpisy klubu.¹⁰⁶ Může se jednat například o pokuty za pozdní příchody na trénink či na zápas, pokuty za porušení životosprávy nebo za nepřípustné chování na hřišti (zbytečné zákroky, po kterých následuje udělení červené karty). Pokutu za porušení životosprávy dostali například v roce 2010 bývalí hráči týmu AC Sparta Praha Tomáš Řepka, Erich Brabec a Jiří Kladrubský, a to za pití alkoholu před zápasem nebo za to, že byli vyfoceni, jak požívají na divizním zápase jako

¹⁰⁴ Fotbalová asociace ČR. Přestupní řád FAČR § 31, bod 1. [online]. [cit. 20. 11. 2024]. Dostupné z: <https://www.fotbal.cz/facr/vykonny-vybor-schvalil-novy-prestupni-rad-facr-s-ucinnosti-od-1-6-2024/a20244>

¹⁰⁵ SLUKA, T. *Profesionální sportovec: právní a ekonomické aspekty*. Praha: Havlíček Brain Team, 2007, str. 131

¹⁰⁶ Fotbalová asociace ČR. Metodický pokyn Legislativně právního oddělení FAČR č. 2/2016 – Vzory profesionálních smluv. [online]. [cit. 20. 11. 2024]. Dostupné z: <https://www.fotbal.cz/facr/uredni-deska-predpisy/65?category=5>

fanoušci klobásu.¹⁰⁷ V roce 2021 pak dostali například hráči klubu Zbrojovka Brno pokuty ve výši 1.5 milionu korun za předváděné neuspokojivé výkony.¹⁰⁸

Tato ujednání ovšem výslovně odporují ustanovení § 346b odst. 1 zákoníku práce, kde je uvedeno, že zaměstnavatel nesmí zaměstnanci za porušení povinnosti, která mu vyplývá ze základního pracovně právního vztahu ukládat peněžní postihy ani je od něj požadovat. Toto se nevztahuje na škodu, za kterou zaměstnanec odpovídá. Otázkou je, zda je nutné mít ve smlouvách uzavíraných mezi sportovci a kluby zakotvený systém trestů, když v běžných zaměstnáních tento systém není a zaměstnanci také plní své pracovní úkoly i bez hrozby finanční sankce. Z hlediska praktického by ovšem bylo velmi těžké od těchto sankcí ve smlouvách upustit, jelikož se jedná o letitou praxi napříč takřka všemi fotbalovými kluby.

3.2.4 Skončení pracovního poměru na základě výpovědi

V zákoníku práce je skončení pracovního poměru upraveno v § 48 a následujících, kdy jsou jako možnosti rozvázání pracovního poměru uvedeny dohoda, výpověď, okamžité zrušení a zrušení ve zkušební době. Jako největší problém z hlediska aplikovatelnosti v profesionálním fotbale se jeví skončení pracovního poměru výpovědí a zrušením ve zkušební době. Zrušení ve zkušební době bude podrobněji popsáno níže.

Problematická je především možnost zaměstnance dát zaměstnavateli výpověď z jakéhokoli důvodu nebo bez udání důvodu, jak je uvedeno v § 50 odst. 3 zákoníku práce. Tato možnost je dána zaměstnanci jakožto slabší smluvní straně. Ve fotbalové praxi je toto však těžko představitelné, a to především ze dvou důvodů. Prvním z nich je, že kluby během přestupových období skládají a doplňují své soupisky tak, aby měly na danou část sezony dost široký a rozmanitý kádr, díky čemuž budou v rámci soutěží konkurenceschopné. Pokud by jednotliví hráči mohli kdykoli ukončit smlouvu, mohlo by to vést k značné hráčské destabilizaci klubu, a tím k ohrožení jeho sportovního fungování. Druhý důvod je čistě ekonomický. Jak je uvedeno v části třetí přestupního řádu FAČR, za přestup hráče je klub, který hráče získává, povinen zaplatit odstupné klubu, ze kterého hráč odchází. Pokud by bylo umožněno hráčům podat výpověď bez jakéhokoli důvodu a uzavřít smlouvu s konkurenčním klubem, mohlo by to vést k obcházení přestupního řádu, a tím k ekonomické

¹⁰⁷ ČTK. *Řepku čeká flastr! Sparta trestala i za klobásy*. [online]. [cit. 24. 11. 2024]. Dostupné z: <https://sport.blesek.cz/clanek/fotbal-gambrinus-liga-rocnik-10-11/94910/repku-ceka-flastr-sparta-trestala-i-za-klobasy.html>

¹⁰⁸ ČTK. *Pokuta za "neprofesionální přístup". Fotbalisté Zbrojovky zaplatí 1,5 milionu*. [online]. [cit. 24. 11. 2024]. Dostupné z: <https://sport.aktualne.cz/fotbal/ceska-liga/vedeni-zbrojovky-dalo-fotbalistum-pokutu-1-5-milionu-korun-z/r~05f50918aa6511ebbfd0cc47ab5f122/>

destabilizaci klubů. S tím by souvisela i možná nechuť klubů investovat prostředky do rozvoje talentovaných hráčů, jelikož ti by pak mohli bez náhrady odejít, díky čemuž by postupně klesala úroveň a konkurenceschopnost českého fotbalu jako takového.

3.2.5 Zkušební doba

Zkušební doba nepatří mezi podstatné náležitosti pracovní smlouvy, nicméně v praxi je zkušební doba sjednávána běžně. Institut zkušební doby má zaměstnanci sloužit k vyzkoušení si dané pracovní pozice, zda mu bude vyhovovat, a zároveň zaměstnavateli k otestování zaměstnance, zda bude s jeho prací spokojený. V případě, že jedné ze stran toto vyhovovat nebude, lze pracovní smlouvu snadno ukončit. Maximální délka zkušební doby je stanovena na tři měsíce u zaměstnanců a šest měsíců u vedoucích zaměstnanců.¹⁰⁹ Z hlediska angažování profesionálního fotbalisty je toto ustanovení také těžko aplikovatelné, jelikož dle § 3, bod 4.¹¹⁰ přestupního řádu FAČR mohou fotbalisté přestupovat z klubu do klubu pouze v přestupním období. Pokud by tedy smlouva byla ukončena ze strany klubu po konci přestupního období, hrozilo by, že hráč bude do dalšího přestupního období bez angažmá, a tím pádem bez příjmů. Pokud by smlouvu ukončil hráč, hrozilo by poté klubu, že nebude mít dostatečně široký kádr.

¹⁰⁹ VYSOKAJOVÁ, M. *Zákoník práce z pohledu zaměstnavatele a zaměstnance*. Praha: Svaz účetních České republiky, 2019, str. 12 - 13

¹¹⁰ Fotbalová asociace ČR. Přestupní řád FAČR § 3, bod 4. [online]. [cit. 25. 11. 2024]. Dostupné z: <https://www.fotbal.cz/facr/vykonny-vybor-schvalil-novy-prestupni-rad-facr-s-ucinnosti-od-1-6-2024/a20244>

4. Diskuze

4.1 Judikatura

Jak již bylo uvedeno výše, vzhledem k neexistenci komplexní právní úpravy týkající se sportu, má velký vliv na vytváření mantinelů pro právní postavení profesionálních sportovců judikatura. Níže budou rozebrány tři dle autora stěžejní rozhodnutí soudu, kde se Nejvyšší správní soud zabýval právním postavením profesionálních sportovců jak z hlediska podřaditelnosti tohoto povolání pod režim zákoníku práce, tak z hlediska jeho zdanění.

Prvním z vybraných judikátů je rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 29. listopadu 2011, č. j. 2 Afs 16/2011-78, kdy došlo ke sporu mezi profesionálním hráčem ledního hokeje a Finančním ředitelstvím v Českých Budějovicích (správní orgán). Předmětem sporu byla daňová uznatelnost cestovních náhrad v návaznosti na místo provozování výdělečné činnosti, kdy se jednalo o cesty na tréninky a mistrovské zápasy a zpět. Finanční orgán rozhodl, že při výkonu nezávislého povolání není jasně vyjádřeno místo podnikání daného subjektu a zatímco hráč tvrdil, že jím je Milevsko, správní orgán za něj označil zimní stadion HC Sparta Praha a náklady na dopravu označil za náklady na dopravu do místa jeho pravidelného pracoviště. Hráč se obrátil s žalobou proti rozhodnutí správního orgánu na Krajský soud v Českých Budějovicích, který rovněž potvrdil, že náklady nejde daňově uznat, ovšem s tím že vyhodnotil obsah předmětné hráčské smlouvy jako obdobný smlouvě pracovní a označil ji za zastřený pracovněprávní úkon a jako místo výkonu práce označil opět stadion HC Sparta Praha. NSS označil hráčovu kasační stížnost za oprávněnou, když pochybení krajského soudu spatřoval v překvapivosti jeho rozsudku a nemožnosti hráče se k překvalifikování jeho samostatné výdělečné činnosti na zastřený pracovněprávní úkon vyjádřit, čímž mu odepřel právo na spravedlivý proces. Pro tuto práci je ovšem nejzásadnější, že NSS v rámci zásady hospodárnosti řízení přistoupil k hmotněprávnímu posouzení možného postavení profesionálního sportovce, jež se v dosavadní judikatuře neobjevovalo.

Nejprve se soud zabýval povahou vztahu mezi klubem a hráčem, kdy se odkázal na rozsudek sp. zn. 2 Afs 62/2004 ze dne 24. 2. 2005, kde se pokusil o materiální posouzení závislé činnosti, kde uvádí, že *„definiční prvek závislosti tak bude dán zejména povahou vykonávané činnosti (typicky práce vykonávaná na jednom místě výhradně pro jednoho zaměstnavatele) a také tehdy, pokud se bude jednat o činnost dlouhodobou a kdy k uzavření pracovněprávního vztahu mělo dojít především v zájmu osoby tuto činnost vykonávající,*

jelikož neuzavření tohoto vztahu v konečném důsledku její právní sféru poškozuje“.¹¹¹ Toto poté doplňuje citací z rozsudku sp. zn. 2 Afs 173/2005-69 ze dne 27. 2. 2006, kde k výše uvedenému právnímu názoru dodává, že „pokud se smluvní strany rozhodnou, v souladu s obecnými principy smluvního práva (smluvní svoboda, dobrá víra, nezneužívání ekonomicky silnějšího postavení apod.) do tohoto smluvního vztahu vstoupit a dojde k jeho skutečné realizaci, nejedná se o právní úkon zastřený. Jinak by tomu ovšem bylo, pokud by žalobce přiměl k uzavření tohoto typu smluv o dílo své smluvní partnery za pomoci ekonomického nátlaku zneužívaje jejich faktické ekonomické závislosti na nich, a přiměl je tak uzavřít takovou smlouvu, kterou ve skutečnosti neměli zájem uzavřít. (...) Snaha o minimalizaci nákladů a maximalizaci zisku realizovaná tím, že podnikatel zajišťuje specifické činnosti pomocí smluv o dílo uzavřených s reálně ekonomicky samostatnými, i když z hlediska objemu tržeb a vlastního kapitálu nepoměrně slabšími zhotoviteli, je racionálním, nikoho nepoškozujícím, a tedy i právem dovoleným vzorcem chování a slouží k rozumnému uspořádání společenských vztahů.“¹¹² Tímto NSS podkládá argumentaci, kdy neshledal, že by bylo v zájmu hráče (a také klubu) uzavřít smlouvu obdobnou pracovní smlouvě, jelikož by v daném případě hráči tak jako tak cestovní náhrady propláceny nebyly, a rovněž neshledal důvod pochybovat o tom, že i přes ekonomický nepoměr mezi stranami byla tato smlouva uzavřena zcela svobodně.

NSS se ovšem rovněž pozastavil nad otázkou toho, že v současné právní úpravě není status profesionálních sportovců výslovně zmíněn, a je zde tedy dán daleko větší prostor pro jeho výklad. NSS v tomto rozsudku konstatuje, že ačkoliv se činnost sportovce pojmovému vymezení závislé činnosti velmi blíží, je natolik specifická, že se omezením plynoucím ze zákoníku práce vymyká. NSS uvádí, že „Z povahy věci je totiž zřejmé, že součástí výkonu činnosti profesionálního sportovce není pouze účast na utkáních, případně trénincích svého klubu, nýbrž i řada dalších aktivit, které jsou nezbytné jednak pro stoprocentní připravenost daného sportovce (...), a také z důvodů marketingových zájmů klubu (reklamní akce, autogramiády, setkání s fanoušky atp.). V konečném důsledku je proto obtížně představitelné, aby specifická činnost profesionálního sportovce v běžící sezóně byla svojí povahou slučitelná s takovými instituty zákoníku práce, jako jsou třeba nepřetržitý odpočinek mezi dvěma směny, přestávky v práci na jídlo a oddech, dny pracovního klidu

¹¹¹ Rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 29. listopadu 2011, sp. zn. 2 Afs 16/2011-78, bod [23.]

¹¹² Rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 29. listopadu 2011, sp. zn. 2 Afs 16/2011-78, bod [24.]

*anebo práce přesčas.*¹¹³ Za značně specifický a ne zcela odpovídající koncepci zákoníku práce označuje NSS způsob odměňování sportovců, kdy je pro pracovní právo typické odměňování podle tarifů, odpracovaných hodin či splnění úkolů, ale hráčské smlouvy jsou postaveny na motivační složce odměny (např. bonusy za dosažený počet bodů) a jsou doplněny tvrdým systémem pokut za porušení hráčských povinností. Ze všeho výše uvedeného NSS dovozuje, že činnost profesionálního sportovce není jednoduše podřaditelná pod pojem „závislá práce“ ve smyslu zákoníku práce, podotýká ovšem, že toto neznamená, že by mezi profesionálním sportovcem a klubem, za který hraje, pracovní smlouva být nemohla nebo dokonce nesměla.

Závěrem NSS uvádí, že oblast profesionálního sportu je právně velmi neujasněná a spornost řešení právní otázky je způsobena právě především absencí zvláštní zákonné úpravy, která by zohledňovala specifika činnosti profesionálních sportovců. Dále uvádí, že na jednu stranu se vnější znaky činnosti profesionálního sportovce velmi podobají klasickému pracovnímu poměru, nicméně je dle soudu zřejmé, že podřazení této činnosti pod režim zákoníku práce v jeho stávající podobě by ohrozilo existenci profesionálního sportu. Tento svůj názor poté opakuje NSS například v rozsudku sp. zn. 1 Afs 73/2011-67 ze dne 21. ledna 2014, kde uvádí, že *„paušálním podřazením činnosti profesionálních sportovců režimu zákoníku práce by padl dvě desetiletí budovaný a správními orgány nijak nezpochybněný mechanismus fungování vrcholového sportu. Právě v tomto se projevuje normativní síla fakticity, tedy dlouhotrvající a ničím nezpochybněvaná praxe vrcholových fotbalových klubů“*.¹¹⁴ Dále NSS uvádí, že je jen stěží představitelné, že by profesionální sportovec mohl ukončit smlouvu jednostrannou výpovědí (tzn., že by následně mohl přestoupit „zadarmo“ do jiného klubu, ačkoliv klub předchozí jej vychoval nebo „koupil“), jako stěží aplikovatelná zmiňuje také ustanovení týkající se pracovní doby a přesčasů nebo omezení pro uzavírání smluv na dobu určitou.¹¹⁵

Dalším důležitým rozsudkem je rovněž rozsudek sp. zn. 2 Afs 22/2012-31 ze dne 1. srpna 2012, kde se profesionální hráč fotbalu, toho času působící v klubu AC Sparta Praha domáhá posouzení svého právního postavení jako zaměstnance klubu. Hráč se domáhá toho, že činnost profesionálního sportovce má být podřazena pod ustanovení § 6 zákona č.

¹¹³ Rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 29. listopadu 2011, sp. zn. 2 Afs 16/2011-78, bod [28.]

¹¹⁴ Rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 21. ledna 2014, sp. zn. 1 Afs 73/2011-67, bod [40.]

¹¹⁵ Rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 29. listopadu 2011, sp. zn. 2 Afs 16/2011-78, bod [42, 43.]

586/1992 Sb., o daních z příjmů (příjmy ze závislé činnosti) a nikoliv pod § 7 téhož zákona (příjmy z nezávislé činnosti), jak učinilo Finanční ředitelství v Praze.

Hráč zde namítá, že jako profesionální sportovec nevystupoval jako jednotlivec, ale za tým jako celek a musel se řídit příkazy a nastaveným režimem daného klubu (např. tréninkový plán, účast na reklamních akcích apod.), tedy že se musel řídit příkazy plátce, což označuje za jedinou podmínku a rozdíl ve zdanění dle § 6 a § 7 zákona o daních z příjmu. Dle jeho tvrzení byla míra závislosti na pokynech plátce absolutní a bezvýhradná. Hráč se dále domníval, že postavení profesionálního fotbalisty splňuje všechny znaky závislé činnosti, kdy činnost vykonává pro jediný subjekt, zajišťuje se jí plnění běžné činnosti druhého subjektu, fotbalista poskytuje pouze vlastní činnost, pro výkon činnosti využívá majetek klubu, podobu dresu určuje také klub, činnost vykonává jménem klubu a zmínil i prvek sankční závislosti. Městský soud v Praze, který řešil spor mezi hráčem a Finančním ředitelstvím v Praze vycházel ve svém rozsudku z výše zmíněného rozsudku NSS sp. zn. 2 Afs 16/2011-78, kdy se zde ale jednalo o postavení profesionálního hráče hokeje, ale v jeho případě (fotbalisty) byla zcela opomenuta legislativa platná v rámci FAČR, která dle hráče potvrzuje závislost hráče na fotbalovém klubu.¹¹⁶

NSS v rozhodnutí uvedl, že Městský soud správně vycházel z jeho rozhodnutí sp. zn. 2 Afs 16/2011-78, kde je uvedeno, že „*činnost profesionálního sportovce není jednoduše podřaditelná pod pojem „závislá práce“ ve smyslu zákoníku práce (...) a že za současné situace značné nejasnosti právního postavení profesionálních sportovců stát nemůže vynucovat jen jednu z možných forem jejich smluvní spolupráce s kluby, a to ani prostřednictvím daňové politiky*“.¹¹⁷ Dále NSS konstatuje, že soud nemá žádný rozumný důvod revidovat tento značně liberální přístup při hodnocení daňové povinnosti profesionálního sportovce i v této věci a zdůrazňuje nutnost vycházet vždy z okolností konkrétního případu.

K otázce odlišení osoby vykonávající závislou činnost a OSVČ, kde hráč namítá, že základním kritériem je povinnost dbát příkazů plátce, konstatuje soud, že toto není možné jakožto rozhodné kritérium přeceňovat, jelikož tuto povinnost má např. i každý řemeslník, vykonávající činnost na základě živnostenského oprávnění, který musí respektovat pokyny svého klienta.¹¹⁸ Ke zdanění příjmů dle § 7 a nikoliv § 6 zákona o daních z příjmů, protože

¹¹⁶ Rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 1. srpna 2012, sp. zn. 2 Afs 22/2012-31, bod [6, 7, 8.]

¹¹⁷ Rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 1. srpna 2012, sp. zn. 2 Afs 22/2012-31, bod [17.]

¹¹⁸ Rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 1. srpna 2012, sp. zn. 2 Afs 22/2012-31, bod [21.]

se nejednalo o závislou činnost, nýbrž o tzv. jinou samostatnou výdělečnou činnost, NSS uvádí, že toto je slučitelné s ustálenou judikaturou, jelikož „*jakkoliv vztah profesionálního sportovce k jeho klubu vykazuje řadu znaků závislé činnosti, je s ohledem na specifčnost jeho činnosti nutno vždy podle konkrétních okolností dovést, jakou povahu tato činnost má. V nyní projednávaném případě přitom Nejvyšší správní soud nemá žádné pochybnosti v tom směru, že stěžovatel vstoupil do smluvního vztahu ke svému klubu dobrovolně jako OSVČ a nadále se tak i navenek a ve vztahu k finanční správě choval, takže není dán žádný rozumný důvod, pro který by měl být tento vztah zpětně redefinován.*“¹¹⁹ K argumentaci specifiky činnosti profesionálního fotbalisty spočívajícími v „legislativě“ Fotbalové asociace ČR uvádí soud, že naopak právě i tato specifika odlišují činnost profesionálního fotbalisty od činnosti běžně vykonávané v zaměstnaneckém vztahu. NSS tak potvrdil platnost svého právního názoru jak pro hokejové, tak pro fotbalové prostředí.

Dalším důležitým rozsudkem byl rovněž výše zmíněný rozsudek NSS sp. zn. 6 Afs 278/2016-54 ze dne 13. 7. 2017, kdy vedl David Lafata, toho času hráč AC Sparta Praha spor s Finančním úřadem pro Jihočeský kraj. Lafata v daňovém přiznání uplatnil paušálně vynaložené náklady ve výši 60 % z příjmů jako živnostník, ale následně výše zmíněný finanční úřad doměřil Lafatovi daň jako vykonavateli nezávislého povolání, kde lze uplatnit pouze paušálně vynaložené náklady ve výši pouze 40 % z příjmů. Pro tento spor bylo tedy nutné posoudit otázku, zda lze příjmy ze sportovní činnosti považovat za příjmy ze živnostenského podnikání ve smyslu § 7 odst. 1, písm. b) zákona č. 586/1992 Sb., o daních z příjmů, či zda je nutné postupovat dle § 7 odst. 2, písm. b) téhož zákona, a tyto příjmy danit jako příjmy z výkonu nezávislého povolání. NSS rozhodl, „*že pokud je s ohledem na neujasněnost právní úpravy v zásadě možné vykonávat samostatnou činnost profesionálního sportovce dle § 7 zákona o daních z příjmů buďto jako živnostenské podnikání, nebo jako nezávislé povolání, nelze za daného právního stavu daňový subjekt nutit, aby zvolil ten způsob, který je vhodnější z hlediska fiskálních zájmů státu. Pokud stěžovatel vykonával činnost profesionálního fotbalového hráče jako živnost na základě příslušného živnostenského oprávnění, příjmy z této činnosti představují příjmy ze živnosti dle § 7 odst. 1 písm. b) zákona o daních z příjmů.*“¹²⁰ V praxi toto znamená, že příjmy z činnosti profesionální sportovní činnosti lze danit oběma výše uvedenými způsoby. Tento rozsudek

¹¹⁹ Rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 1. srpna 2012, sp. zn. 2 Afs 22/2012-31, bod [24.]

¹²⁰ Rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 13. července 2017, sp. zn. 6 Afs 278/2016-54, bod [35.]

je tedy v otázce zdanění sportovců klíčový, jelikož stanovuje, že profesionální sportovci mohou danit své příjmy jako živnostníci, což je pro ně finančně výhodnější.

4.2 Inspirace na Slovensku

České a Slovenská republika historicky prošly společným a později velmi podobným vývojem, a to jak z hlediska politického, společenského, tak i z hlediska vývoje sportovního prostředí. Do roku 2016 na Slovensku panovala obdobná situace jako v České republice, kdy zde na právní postavení profesionálních sportovců a vztahy mezi nimi a kluby byla aplikována obecná právní úprava občanského a soukromého práva, když profesionální sportovci měli většinou postavení osob samostatně výdělečně činných. Tato situace se ovšem změnila dne 1. ledna 2016, kdy na Slovensku vstoupil v platnost zákon č. 440/2015 Z. z. o športe („Zákon o športe“). Cílem tohoto zákona je komplexně ukotvit postavení sportu a vztahů v rámci sportu jako celospolečenského fenoménu. Jsou zde obsažena mimo jiné ustanovení o profesionálních sportovcích, sportovních organizacích, právní vztahy při výkonu sportovní činnosti, řešení sporů ve sportu, působnost orgánů veřejné moci, financování sportu a rovněž ustanovení o přestupcích nebo dopingů.¹²¹

S ohledem na téma této práce je nejzásadnější § 4 zákona o športe, jelikož jsou zde sportovci rozděleni na kategorie profesionálního sportovce, amatérského sportovce a neorganizovaného sportovce. Dále je zde uvedeno, že profesionální a amatérský sportovec vykonávají sport ve sportovní organizaci, kde jsou registrovaní. Profesionální sportovec pak dle § 4 odst. 3 písm. a) vykonává sport na základě smlouvy o profesionálním výkonu sportu nebo jiné smlouvy, když vykonává sport pro sportovní organizaci jako osoba samostatně výdělečně činná. Dle § 46 odst. 1 se pak smluvní vztah založený smlouvou o profesionálním sportu považuje za jiný pracovněprávní vztah uzavřený dle zvláštního právního předpisu. Mezi zákonem o športe a zákonem č. 311/2001 Z. z., Zákoníkem práce (zákoníkem práce) poté funguje princip delegace, kdy § 3 odst. 2 zákoníku práce stanovuje, že na právní vztahy profesionálních sportovců při výkonu sportu na základě smlouvy o profesionálním vykonávání sportu se vztahuje zákoník práce, pouze pokud to stanoví zvláštní předpis.¹²² Ve třetí části, první hlavě zákona o športe se pak nachází speciální úprava institutů za normálních okolností obsažených v zákoníku práce, které jsou upraveny vzhledem ke specifickému prostředí profesionálního sportu. Tato úprava se zabývá mimo jiné výše

¹²¹ Zákon č. 440/2015 Z. z. o športe a zmene a doplnení niektorých zákonov

¹²² Zákon č. 311/2001 Z. z., Zákoník práce

zmíněnými těžko aplikovatelnými instituty jako jsou předsmluvní vztahy, výpověď, pracovní doba a odpočinek nebo základní povinnosti sportovce a sportovní organizace, smlouvy o profesionálním výkonu sportu či odměňování.

V § 102 odst. 4 zákona o športe byla pak stanovena lhůta, kdy do 31. 12. 2018 musí všechny kluby, kde sportovci vykonávají sport způsobem naplňujícím znaky závislé práce upravit smluvní vztahy mezi nimi a sportovci dle tohoto zákona. Po tomto datu se smluvní vztahy mezi nimi budou považovat za smlouvu o profesionálním vykonávání sportu dle tohoto zákona. V současné době tedy profesionální sportovci na Slovensku mají postavení zaměstnanců a řídí se pracovněprávním režimem.

Jak bylo uvedeno již na začátku této podkapitoly, české a slovenské sportovní prostředí stojí na obdobných základech, a proto by dle názoru autora bylo možné se u našich východních sousedů inspirovat a přijmout u nás také zákon o sportu, který by jednou pro vždy upravit mimo jiného postavení profesionálních sportovců a vztahy mezi nimi a kluby, čímž by tito získali zákonnou ochranu, jaké se dostává zaměstnancům spadajícím pod režim zákoníku práce.

Závěr

Jak již bylo řečeno, v České republice prakticky neexistuje právní úprava sportu ani právní úprava postavení profesionálních sportovců vykonávajících sportovní činnost jako své povolání. Vzhledem k této situaci je nutné aplikovat na postavení profesionálních sportovců a vztahy mezi nimi a kluby, ve kterých působí, obecné právní předpisy, což ovšem přináší značná úskalí. Autor této práce si dal za cíl zanalyzovat postavení profesionálního sportovce z hlediska pracovního práva s tím, zda by bylo možné podřadit povolání profesionálního fotbalisty pod režim zákoníku práce, přičemž dospěl k následujícím závěrům.

Povolání profesionálního fotbalisty je z hlediska pracovního práva velmi specifické. Jak bylo uvedeno výše v práci, z hlediska definičních znaků závislé práce není pochyb o vztahu nadřízenosti klubu a podřízenosti hráče, stejně tak o nutnosti osobního výkonu práce. Ohledně výkonu práce jménem zaměstnavatele mohou panovat jisté pochybnosti, jelikož hráč na hřišti vystupuje „svým jménem“ a působením v klubu buduje svou vlastní kariéru. Nicméně obecně vystupuje jménem klubu, v klubových barvách se znakem klubu a především má ve smlouvě zpravidla zanesenou povinnost reprezentovat klub na základě pokynů a dle filozofie klubového vedení, díky čemuž lze říci, že i tato podmínka se dá považovat za splněnou.

Z hlediska podmínek výkonu závislé práce lze konstatovat, že podmínka odměňování hráče za odvedenou práci je také splněna, ač je odměňování profesionálních fotbalistů postaveno na odlišných principech, než je tomu v zákoníku práce. Co se týče výkonu práce na náklady a odpovědnost zaměstnavatele, dá se tato podmínka považovat také za splněnou. Kluby zajišťují hráčům podmínky pro trénink, regeneraci, rehabilitaci, stravování, lékařskou a terapeutickou službu, stravu a ubytování v době zájezdu k utkáním nebo na soustředěních. Dále kluby poskytují hráči sportovní potřeby k tréninkům a utkáním. Ačkoliv v některých případech jsou některé z těchto nákladů hráčům zpětně fakturovány, dá se i tato podmínka považovat za splněnou. Z hlediska místa výkonu práce lze povolání profesionálního fotbalisty také podřadit pod režim zákoníku práce, jelikož ten umožňuje sjednat více míst výkonu práce.

Problém nastává u dodržování pracovní doby a institutů s ní souvisejících, jako jsou například nepřetržitý odpočinek mezi dvěma směny, přestávky v práci na jídlo a oddech nebo práce přesčas. Z pohledu autora toto ovšem nehraje tak zásadní roli, aby profese

profesionálního fotbalisty nemohla být podřazena pod režim zákoníku práce. Pokud odhlédneme od jednotlivých institutů zákoníku práce, které jsou na tuto profesi těžko aplikovatelné a zaměříme se na podstatu vztahu mezi klubem a hráčem, jednoznačně tento vztah odpovídá spíše vztahu zaměstnavatele a zaměstnance než vztahu podnikatelskému, kdy hráč je až na minimum výjimek slabší stranou, musí se vůli klubu podřídít a respektovat pravidla nastavená klubem.

Autor se tedy přiklání k názoru, že činnost profesionálního sportovce spíše odpovídá pojmu závislá práce, judikatura ovšem do dnešní doby zastává poměrně jiný názor. Jak bylo uvedeno výše, NSS sice uznává, že profesionální sportovní činnost a vztahy mezi hráči a kluby v mnohých ohledech naplňují znaky závislé práce, ovšem zároveň dodává, že postavení profesionálních sportovců je natolik specifické, že existuje mnoho institutů v pracovněprávní úpravě, které na tyto vztahy aplikovat nejdou a mluví o ohrožení samotné podstaty sportovních soutěží. Zároveň uvádí, že mezi sportovci a kluby mohou být uzavřeny jak pracovní, tak inominátní smlouvy, kde sportovci mohou vystupovat jako OSVČ vykonávající nezávislé povolání, tak OSVČ provozující živnost, což dokládá tím, že připouští různé možnosti zdanění příjmů z této činnosti. Zároveň ale soud ve svých rozhodnutích opakovaně zmiňuje nedostatečnost právní úpravy, z čehož poté plyne mnoho nejasností, a sám dodává, že by bylo vhodné přijmout odpovídající právní úpravu.

Je pravdou, že aplikace některých institutů by přinášela velké problémy, proto autor jako ideální variantu, jak se z hlediska pracovního práva vypořádat s povoláním profesionálního sportovce vidí inspirovat se například na Slovensku, kde byl přijat samostatný zákon o sportu, který toto postavení jasně definuje. Mezi zákonem o sportu a zákoníkem práce panuje vztah subsidiarity a jsou v něm řešeny právě tyto těžko aplikovatelné instituty. Od 31. prosince 2018 zde mají sportovci vykonávající sport způsobem naplňujícím znaky závislé práce postavení zaměstnanců, mají s kluby uzavřené smlouvy o profesionálním vykonávání sportu a řídí se pracovněprávním režimem.

O zákonu o sportu se v České republice vedou diskuze již několik let, ovšem jeho přijetí je zatím v nedohlednu. Mnoho odborníků na sportovní právo se této variantě brání s tím, že by tento krok přinesl více problémů než užitku. Pokud se ovšem na tuto situaci podíváme pohledem profesionálních sportovců, ti by jej s velkou pravděpodobností ocenili, jelikož by jim přinesl náležitou pracovněprávní ochranu. V současné chvíli ovšem není vůle zákonodárců tuto situaci řešit a spoléhá se spíše na NSS, který svými judikáty postavení profesionálních sportovců blíže vykládá na základě svého právního názoru. Tato situace

ovšem dle názoru autora není příliš šťastná a do budoucna by bylo jistě příhodné toto postavení právně ukotvit.

Seznam zkratek

FAČR – Fotbalová asociace České republiky

FIFA – Mezinárodní federace fotbalových asociací

LFA – Ligová fotbalová asociace

NSA – Národní sportovní agentura

NSS – Nejvyšší správní soud

OZ – Zákon č. 89/2012 Sb., občanský zákoník ve znění pozdějších předpisů

OSVČ – osoba samostatně výdělečně činná

UEFA – Evropská fotbalová asociace

Seznam použitých zdrojů

Odborná literatura

- BĚLINA, M., PICHRT, J. a kol. *Pracovní právo. 7. doplněné a podstatně přepracované vydání*. Praha: C. H. Beck, 2017, 477 str. ISBN 978-80-7400-667-8
- BĚLINA, T. *Jsou právní vztahy profesionálních sportovců závislou prací?* In: PICHRT, J. ed. *Sport a (nejen) pracovní právo*. Praha: Wolters Kluwer, 2014, str. 64 - 74. ISBN 978-80-7478-655-6
- BOGNÁROVÁ, V. In: BĚLINA, M., PICHRT, J. a kol. *Pracovní právo. 7. doplněné a podstatně přepracované vydání*. Praha: C. H. Beck, 2017, 477 str. ISBN 978-80-7400-667-8
- ČOLLÁK, Jaroslav: *Definujme (ne)definovatelné - profesionální, poloprofesionální a amatérsky výkon športovej činnosti na pozadí procesu prijímania „nového zákona o športe“*. In: PICHRT Jan (ed.). *Sport a (nejen) pracovní právo*. Praha: Wolters Kluwer ČR, 2014, str. 148 - 158. ISBN 978-80-7478-655-6
- GÁBRIŠ, T. *Športové právo*. Bratislava: EURKÓDEX, 2011, 544 str. ISBN 978-80-8944-752-7
- HAMERNÍK, P. *V čem spočívá podstata sportovního práva*. In: KUKLÍK, J. a kol. *Sportovní právo*. Praha: Auditorium, 2012, str. 21 - 35. ISBN 978-80-87284-28-5
- HORA, J. In: KRÁLÍK, M. *Právo ve sportu. 1. vydání*. Praha: C. H. Beck, 2001, 282 str. ISBN 978-80-7179-532-1
- JURKA, H. *Právní úprava profesionálního sportu v České republice a zahraničí*. Praha: Wolters Kluwer, 2018, 97 str. ISBN 978-80-7552-883-4
- KRÁLÍK, M. *Právo ve sportu. 1. vydání*. Praha: C. H. Beck, 2001, 282 str. ISBN 978-80-7179-532-1
- KUBÍČEK, J. *Sport a právo*. Brno: Masarykova univerzita, 2012, 316 s. ISBN 978-80-210-6040-1
- LINDOVÁ, J. *Právní postavení mladistvého profesionálního sportovce v České republice*. In: PICHRT, J. (ed.). *Sport a (nejen) pracovní právo*. Praha: Wolters Kluwer ČR, 2014, str. 239 - 249. ISBN 978-80-7478-655-6
- MAISNER, M., DOUBRAVA P., JANÁK, J., VLACHOVÁ, B., DOMBROVSKÁ, M. *Základy sportovního práva*. Praha: C. H. Beck, 2019, 176 str. ISBN 978-80-7400-744-6

- MORÁVEK, J., ŠTEFKO, M. *Profesionální sportovci v kolektivních sportech*. In: *Časopis pro právní vědu a praxi*. Brno: Masarykova Univerzita, 2013, č. 3., str. 354 - 358
- NOVOTNÝ, J. *Sport v ekonomice*. Wolters Kluwer ČR, 2011, 512 str. ISBN 978-80-7357-666-0, 2011
- PICHT J. *Profesionální sportovec zaměstnancem*. In: Pichrt, J. *Sport a (nejen) pracovní právo*. Praha: Wolters Kluwer, 2014, str. 11 - 28. ISBN 978-80-7478-655-6
- RADOSTOVÁ, K., CHIZZOLA, P. *Právní postavení fotbalisty – zaměstnanec nebo osoba samostatně výdělečně činná?* In: KUKLÍK, J. a kol. *Sportovní právo*. Praha: Auditorium. 2012, str. 171 - 176. ISBN 978-80-87284-28-5
- SIEKMANN, R., SOEK, J. (eds.). *Lex Sportiva: What is Sports Law?*. Hague: T.M.C. Asser Press, 2012, 391 str. ISBN 978-90-6704-829-3
- SEKOT A., *Sociologické problémy sportu. I. vydání*. Praha: Grada Publishing, 2008, 224 str. ISBN 978-80-247-2562-8
- SLUKA, T. *Profesionální sportovec: právní a ekonomické aspekty*. Praha: Havlíček Brain Team, 2007, 199 str. ISBN 978-80-903609-5-5
- ŠTEFKO, M. *Pracovní právo v kontextu občanského práva: analýza limitů podpůrné působnosti obecného občanského práva v pracovněprávních vztazích*. Praha: Auditorium, 2012, 312 str. ISBN 978-80-87284-24-7
- ŠTEFKO, M. *Vymezení závislé a nelegální práce*. Praha: Univerzita Karlova v Praze, Právnická fakulta, 2013, 279 str. ISBN 978-80-87146-72-9
- TOMŠEJ, J. „Pracovní“ úrazy profesionálních sportovců. In: PICHT, J. ed. *Sport a (nejen) pracovní právo*. Praha: Wolters Kluwer, 2014, str. 256 - 264. ISBN 978-80-7478-655-6
- VYSOKAJOVÁ, M. *Zákoník práce z pohledu zaměstnavatele a zaměstnance*. Praha: Svaz účetních České republiky, 2019, 64 str. ISBN 978-80-7626-001
- WEISS, O. *Faktory ovlivňující účast na sportovním dění v Rakousku*. In: P. SLEPIČKA, I. SLEPIČKOVÁ. *Sport, stát, společnost*. Praha: UK FTVS, 2000, str. 251-267. ISBN 80-86317-06-4
- WOODHOUSE, C. *The Lawyer in Sport: Some reflection*. *Sport and Law Journal*, 1996, 14, str. 4 in KRÁLÍK, M. *Právo ve sportu*. Praha: C. H. Beck, 2001, 282 str. ISBN 978-80-7179-532-1

Internetové zdroje

AK SMĚJA. *Je výkon činnosti profesionálního fotbalisty činností nezávislou a samostatnou aneb může být kolektivní sportovec živnostníkem?* [online]. [cit. 13. 11. 2024].

Dostupné z: <https://aksmeja.cz/vykon-cinnosti-profesionalniho-fotbalisty-cinnosti-nezavislou-samostatnou-aneb-muze-byt-kolektivni-sportovec-zivnostnikem/>

AZ LEGAL. *Profesionální smlouvy sportovců v ČR a jak to celé funguje.* [online]. [cit. 27. 10. 2024]. Dostupné z: <https://azlegal.cz/profesionalni-smlouvy-sportovcu-v-cr-a-jak-to-cele-funguje/>

CIHELKOVÁ, B., *Malí Jágrové. Přibývá ambiciózních rodičů, kteří chtějí mít ze svých dětí mistry.* [online]. [cit. 9. 11. 2024]. Dostupné z:

https://www.lidovky.cz/orientace/veda/mali-jagrove-pribyva-ambicioznich-rodicu-kteri-chteji-mit-ze-svych-deti-mistry.A160315_150918_In-sport-hokej_ELE

ČTK. *Pokuta za "neprofesionální přístup". Fotbalisté Zbrojovky zaplatí 1,5 milionu.*

[online]. [cit. 24. 11. 2024]. Dostupné z: <https://sport.aktualne.cz/fotbal/ceska-liga/vedeni-zbrojovky-dalo-fotbalistum-pokutu-1-5-milionu-korun>

[z/r~05f50918aa6511ebbfd0cc47ab5f122/](https://sport.aktualne.cz/fotbal/ceska-liga/vedeni-zbrojovky-dalo-fotbalistum-pokutu-1-5-milionu-korun/z/r~05f50918aa6511ebbfd0cc47ab5f122/)

ČTK. *Řepku čeká flastr! Sparta trestala i za klobásy.* [online]. [cit. 24. 11. 2024].

Dostupné z: <https://isport.blesk.cz/clanek/fotbal-gambrinus-liga-rocnik-10-11/94910/repku-ceka-flastr-sparta-trestala-i-za-klobasy.html>

FLEMR, L., VALENTA, Z. Socializace sportem. *Studia sportiva* 4, 2010, č. 1, str. 75

[online]. [cit. 20. 9. 2024]. Dostupné z:

<https://journals.muni.cz/studiasportiva/article/view/7294/7049>.

FOTBALOVÁ ASOCIACE ČR. Metodický pokyn Legislativně právního oddělení FAČR č. 2/2016 – Vzory profesionálních smluv. [online]. [cit. 22. 11. 2024]. Dostupné z:

<https://www.fotbal.cz/facr/uredni-deska-predpisy/65?category=5>

FOTBALOVÁ ASOCIACE ČR. Přestupní řád FAČR § 31, bod 1. [online]. [cit. 20. 11.

2024]. Dostupné z: <https://www.fotbal.cz/facr/vykonny-vybor-schvalil-novy-prestupni-rad-facr-s-ucinosti-od-1-6-2024/a20244>

LEGER, O. *Antické olympijské hry* [online]. [cit. 21. 8. 2024]. Dostupné z:

<https://www.dejepis.com/anticke-olympijske-hry/>

LIGOVÁ FOTBALOVÁ ASOCIACE. *O nás* [online]. [cit. 25. 8. 2024]. Dostupné z:

<https://www.lfafotbal.cz/o-nas>

MÁDL, L. *David Lafata uspěl u soudu. Přelomový rozsudek dovoluje sportovcům danit příjmy jako živnostníci, zaplatí tak méně.* [online]. [cit. 9. 11. 2024]. Dostupné z: <https://byznys.hn.cz/c1-65799200-david-lafata-uspel-u-soudu-prelomovy-rozsudek-dovoluje-sportovcum-danit-prijmy-jako-zivnostnikum-zaplati-tak-mene>

MORÁVEK J. *O závislé práci, profesionálním sportu a kompletní sbírce.* [online]. [cit. 23. 11. 2024]. Dostupné z: <https://www.law.muni.cz/sborniky/pracpravo2012/files/009.html>

NÁRODNÍ SPORTOVNÍ AGENTURA. *Definice profesionálního sportovce.* [online]. [cit. 26. 10. 2024]. Dostupné z: <https://agenturasport.cz/definice-profesionalniho-sportovce/>

PAPOUŠEK, M. *Postavení profesionálního sportovce dle českého právního řádu* [online]. [cit. 20. 11. 2024]. Dostupné z: <https://www.pravniprostor.cz/clanky/ostatni-pravo/postaveni-profesionalniho-sportovce-dle-ceskeho-pravniho-radu>

PROCHÁZKA, J. *OSVČ v dresech: Kluboví sportovci jsou v Česku podnikateli.* [online]. [cit. 27. 10. 2024]. Dostupné z: <http://www.businessinfo.cz/cs/clanky/podnikatele-ve-sportovnim-84331.html>.

SLEPIČKOVÁ, I., SLEPIČKA, P. *Kde hledat počátky moderního sportu.* In: *Geografické rozhledy.* 2012, 4/11-12, 2-5. [online]. [cit. 21. 8. 2024]. Dostupné z: <https://www.geograficke-rozhledy.cz/archiv/29>

Právní předpisy

Nařízení vlády č. 278/2008 Sb., o obsahových náplních jednotlivých živností ve znění pozdějších předpisů

Smlouva o fungování EU

Usnesení předsednictva České národní rady ze dne 16. prosince 1992 o vyhlášení Listiny základních práv a svobod jako součásti ústavního pořádku České republiky

Zákon č. 455/1991 Sb., o živnostenském podnikání, ve znění pozdějších předpisů

Zákon č. 60/2000 Sb., o ochraně olympijských symbolik, ve znění pozdějších předpisů

Zákon č. 115/2001 Sb., o podpoře sportu, ve znění pozdějších předpisů

Zákon č. 453/2004 Sb., o zaměstnanosti, ve znění pozdějších předpisů

Zákon č. 262/2006 Sb., zákoník práce, ve znění pozdějších předpisů

Zákon č. 89/2012 Sb., občanský zákoník, ve znění pozdějších předpisů

Zákon č. 440/2015 Z. z. o športe a zmene a doplnení niektorých zákonov

Zákon č. 311/2001 Z. z., Zákoník práce

Judikatura

Rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 29. listopadu 2011, sp. zn. 2 Afs 16/2011-78

Rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 1. srpna 2012, sp. zn. 1 Afs 22/2012-31

Rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 21. ledna 2014, sp. zn. 1 Afs 73/2011-67

Rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 13. února 2014, sp. zn. 6 Ads 46/2013-135

Rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 13. července 2017, sp. zn. 6 Afs 278/2016-54

Rozsudek Nejvyššího soudu ze dne 19. července 2016, sp. zn. 21 Cdo 2680/2015

Ostatní zdroje

Bílá kniha sportu. [online]. [cit. 29. 8. 2024]. Dostupné z: <https://msmt.gov.cz/sport/bila-kniha-o-sportu>

Evropská charta sportu. [online]. [cit. 25. 8. 2024]. Dostupné z: <https://www.msmt.cz/sport/evropska-charta-sportu>

Koncepce podpory sportu 2016-2025 – SPORT 2025. [online]. [cit. 26. 9. 2024]. Dostupné z: <https://www.msmt.cz/sport-1/koncepce-podpory-sportu-2016-2025>

Pracovněprávní postavení profesionálních sportovců

Abstrakt

Tato diplomová práce se zabývá právním postavením profesionálního sportovce z hlediska pracovního práva. Cílem práce je pokusit se odpovědět na otázku, zda činnost profesionálního fotbalisty lze podřadit pod režim zákoníku práce, neboli jestli vztah mezi profesionálním fotbalistou a klubem, ve kterém působí, lze považovat za vztah mezi zaměstnancem a zaměstnavatelem a jedná se zde o výkon závislé práce. Práce je rozčleněna do několika částí. V úvodní části práce je představen sport jakožto společenský fenomén. Následně je v práci vymezen pojem sport, dělení sportovních činností a poté se autor věnuje vymezení pojmu sportovní právo. Další kapitola je věnována právnímu postavení profesionálních sportovců, kdy je zde uvedeno, v jakých zákonných formách mohou svou výdělečnou činnost vykonávat a samostatná podkapitola je věnována i nezletilým profesionálním sportovcům. Třetí kapitola je pro práci stěžejní, jelikož je zde rozebrán pojem závislá práce včetně definičních znaků a podmínek výkonu závislé práce, a to s cílem pokusit se aplikovat pracovněprávní úpravu na právní postavení profesionálních sportovců. Následně jsou zde uvedeny instituty, které jsou z hlediska výkonu profesionální sportovní činnosti jen stěží aplikovatelné. Poslední část práce je věnována judikatuře zabývající se problematikou postavení profesionálního sportovce jak z hlediska možného podřazení pod režim zákoníku práce, tak z hlediska zdanění příjmů z této činnosti. Následně je zde věnována pozornost právní úpravě na Slovensku, jelikož zde již několik let platí zákon o sportu, a čeští zákonodárci by se tak zde mohli inspirovat a právní postavení profesionálních sportovců do českého právního řádu zakotvit. Na závěr práce pak autor navrhuje možná řešení pro zlepšení stávající situace profesionálních sportovců.

Klíčová slova: profesionální sport, závislá práce, právní postavení profesionálního sportovce

The legal status of professional athletes from the perspective of labor law

Abstract

This thesis addresses the legal status of professional athletes from the perspective of labor law. The aim of the thesis is to examine whether the activities of a professional footballer can be classified under the Labor Code regime, or whether the relationship between a professional footballer and the club they are contracted to can be regarded as one between an employee and employer, and whether such a relationship constitutes the performance of dependent work. The thesis is structured into several sections. The introductory section of the thesis presents sport as a social phenomenon. It then defines the concept of sport, outlines the classification of sporting activities, and explores the definition of sports law. The subsequent chapter is dedicated to the legal status of professional athletes, identifying the legal frameworks within which they may pursue gainful employment. A separate subchapter addresses the legal status of underage professional athletes. The third chapter forms the core of the thesis, as it discusses the concept of dependent work, including its defining characteristics and conditions. The chapter aims to determine the applicability of labor law to the legal status of professional athletes. Additionally, it identifies legal institutions that are not easily applicable to the performance of professional sports activities. The final section of the thesis examines case law pertaining to the status of professional athletes, focusing on both the potential classification of their activities under the Labor Code regime and the taxation of income derived from such activities. It also considers the legislative framework in Slovakia, where the Act on Sport has been in force for several years, and discusses how Czech lawmakers might be inspired by this model to incorporate the legal status of professional athletes into the Czech legal system. The thesis concludes by proposing possible solutions to improve the current legal and employment status of professional athletes.

Keywords: professional sport, dependent work, legal status of professional athletes